

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXXI

Rugpjūtis – August 7, 1986

Nr. 30

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DEMJANJUK BYLA

Labai keisti jos užkulisiai

Vytautas Meškauskas

Rašyti apie atsakomybę už žydų žudymą labai sunku. Nėra jokios abejonės, kad tai buvo labai baisus, apgailėtinas ir smerktinas darbas. Sunkumai prasideda norint konstatuoti po 40 metų asmeninę atsakomybę. Šiandien net įsivaizduoti sunku, kad galėjo taip atsitikti. Visų pirma reikia atsiminti, kad tai buvo karo metas. Tada kiekvienas karys galėjo ir net turėjo šauti į priešingos pusės toki pat uniformuotą asmenį. Taip buvo seniau. Moderniais laikais apšaudant su artilerija arba bombarduojant iš lėktuvų sunku jau išvengti ne tik priešo, bet ir civilių aukų. Negirdėjau, tačiau, kad už tai kas nors būtų baudžiamas. Taip buvo pirmame pasauliniame kare. Antrame — į karo veiksmus jau buvo įtraukti partizanai, kas prieštaravo anksčiau nustatytom karo vedimo taisyklėm, kurios partizaninės veiklos netoleravo nei iš vienos pusės. Nūdien kariauja tik partizanai, kurie vieny laikomi laisvės kovotojais, o kitų — banditais. Ir karo jau niekas neskelbia pagal tarptautinės teisės dėsnius.

Jei valstybių vadovybės nesilaiko taisyklių, ar galima reikalauti jų laikymosi iš pavienių karių. Ar galima iš jų laukti atsisakymo vykdyti vyresnių duotą įsakymą? Kas tokioje mairšatyje yra laikytinas padoriu bei legaliu kariu ir kas "karo nusikaltėliu"? Paskutiniaisiais laikais tik tie, kurie kariavo ar dirbo pralaimėjusioje pusėje! Tai taisyklė, kuri nieko bendro neturi su teise! Pagal tą taisyklę buvo sudarytas Nurenbergo tribunolas (žiūr. Iš kitos pusės) patiems didiesiems nusikaltėliams, mažesnius teisė pavieniai nugalėtojai, o kai Vokietijoje buvo vėl suorganizuota, tą pereigą perėmė Vakarų Vokietija, kurios teisėjams lengviausiai susiorientuoti buvusioje padėtyje ir tuo pačiu padaryti teisingiausią sprendimą. Būdinga, kad apie tokios rūšies teismus Rytų Vokietijoje nieko negirdėti.

Kaip pavyzdį dabartinės padėties galima paminėti bylą Ivano Demjanjuko, jau

penkis mėnesius sėdinti Izraelio kalėjime. Kai Saulius Šimoliūnas pasiteiravo Valstybės departamente, kaip Demjanjukas ten pakliuvo, buvo paaiškinta, kad penkis mėnesius sėdinti Izraelio prašymą, remiantis nusikaltėlių išdavimo sutartimi. JAV teismas nepadaręs sprendimo ar jis kaltas ar ne, bet tik — ar Izraelis turi pagrindo jo reikalauti. Anksčiau jam buvusi atimta pilietybė už tai, kad jis imigruodamas nutylėjo savo veiklą Travniko ir Treblinkos koncentracijos stovyklose dabartinėje Lenkijoje. Tačiau Demjanjuko advokatas Mark J. O'Connor teigia, kad iki šiol (laikas datuotas birželio 16 d.) Demjanjukui Izraelyje nebuvo patiektas kaltinamasis aktas. Jis tik yra įtariamasis, kad gal jis buvo Treblinkos stovykloje siautėjęs "Ivan Grozny". Būdinga, kad išdavimo sutartis reikalauja, kad išduodamasis prieš prašant jį išduoti jau būtų apkaltintas. 1983 m. Generalinio prokuroro padėjėjo asistentas (Deputy Assistant) Mark Richard, kuriam priklauso OSI priežiūra ir OSI pareigūnas Sher nuvyko į Jeruzalę prašyti Izraelio vyriausybės, kad toji pareikalautų Demjanjuko! Richardas matėsi tuo reikalu su Iciku Zamir (teisingumo ministru) bei Iciku Šamir buv. min. pirmininku.

ALT S-gos ateities darbus planuojant

Dr. Leonas Kriaučeliūnas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas.

Nauja šluota — gerai šluoja — sako lietuviška patarlė. Taigi ir su didele atyda žvelgiame į ALT S-gos naujosios valdybos planuojamus ateities darbus.

ALT S-gos devynioliktasis seimas, įvykęs gegužės mėn. pabaigoje, Los Ange-

Kaip pranešė tada N. Y. Times, Richardas atsisakė pasimatyti su Zamir jo

(Nukelta į 4 psl.)

leje išrinko neabejotinai darbščių žmonių valdybą. Valdybos nariai didelę dalį savo gyvenimo yra praleidę organizacijose bedirbdami įvairiose pareigose. Tad išrinktoji valdyba ne vien tik posėdžiaus, bet ir planuos bei vykdys reikšmingus ir naudingus lietuviškajai išeivijai darbus.

Štai ant stalo guli naujosios valdybos pirmasis aplinkraštis, Nr. 1. Jame randame ir pirmąsias užuominas apie planuojamus dar-

bus: skirti didesnę dėmesį skyrių veiklai, siūloma talka, valdybos nariams apilankant skyrius, susipažinti su skyrių veikla, talkinti kalbėtojais rengiant renginius. Norima įgyvendinti šūkį "atostogauti grupėje" ir ateinančiais metais vasario 7-14 d. d. suorganizuoti kelionę laivu Karibų jūroje. Ypatingo dėmesio vertas užmojis — skelbti tradicinį jaunimo rašinių konkursą. Pabaigoje aplinkraštyje atkreipiamas sąjungos narių dėmesys į American for Due Process akciją, apeliuojant į JAV prezidentą, siekiant sustabdyti deportacijas į SSSR.

Tai pirmosios planuojamų darbų kregždės.

Gera, kad valdyba rūpinasi skyrių veikla, skiria jiems dėmesį ir žada talką, o ypač mažesniuose lietuvių telkiniuose. Svečias lieka svečiu ir susilaukia dėmesio, o taip pat išgirsta naujų minčių ir paplanuojama našesnė skyrių veikla. Neabejojama, kad skyriai siūloma talka pasinaudos, nors gal nevisi skyriai bus pajėgūs finansiniai atsilyginti kelionių išlaidas.

Pramogos geras dalykas. Taigi ir planuojama kelionė yra pramoginė. Tik gal tokiose kelionėse nereikėtų tenkintis laive vykstančiais malonumais, o bendron draugėn susibėgus stipriau užsiangažuoti patiems atliktiniams darbams. Tuo labiau, kad tokion išvykon susirenka iš įvairių vietovių žmonės, tad yra gera progą giliau pažvelgti ir į organizacines problemas.

Labai man patiko valdybos nutarimas — skelbti jaunimo rašinių konkursą, už rašinius skirti premijas. Čia atspindi valdybos rūpestį ugdyti jaunus spaudos bendradarbius, būsimus žurnalistus. Lietuviškoji spauda išeivijoje vaidina patį didžiausią vaidmenį. Neturėtume savos spaudos, pats gyvenimas pasidarytų skurdus, be savitarpio ryšio, be veiklos planų ir reikštų tautinę mirtį. Tad rūpestis jaunais spaudos bendradarbiais sveikintinas. Tik ir čia reikia gilesnio įžvalgumo. Iki šio turime įvairių jaunimo rašinių konkursų. Bet kas iš to. Komisijos perskaito rašinius, įvertina, paskiria premijas, pasveikina lau-

(Nukelta į 4 psl.)

Šėcino krašto (Lenkijoje) lietuviai susirinkę Soldino miške prie Dariaus ir Girėno paminklo, minint skridimo sukaktį. Prieky paminklo globėjas Julius Sauvaitis.

Reagano atsakymas Gorbačiovui. - Gorbačiovo pozicija Kremliuje, ką jis galėtų padaryti? - Jo 'reformos' Lietuvoje.

Prezidentas Reaganas pereinamojo laikotarpio pabaigoje atsakė į Gorbačiovo pasiūlymus atominių ginklų kontrolės reikalui. Kaip žinia, sovietai kaip sąlyga susitarimui reikalauja JAV atsakymo nuo oficialiai vadinamos strateginio apsigynimo iniciatyvos — žvaigždžių karo. Prezidentas kelis kartus kartojo, kad nuo to jis neatsisakys, tačiau savo laiške Gorbačiovui jis kiek praverė duris kompromisui. Jis siūlo laikytis senos ABM, draudžiančios turėti ginklus erdvėje, sutarties, kuri yra neterminuota ir nuo kurios kiekviena šalis gali atsisakyti apie tai pranešusi 6 mėnesius iš anksto arba kitaip susitarti neįsirengti gynybos nuo atominių raketų per ateinančius 5 ar 7 metus. Po to laiko abi šalys galėtų išsiaiškinti tokios gynybos sistemas kartu ar JAV galėtų tai padaryti vienos.

Manoma, kad tokia sistema negali būti sukurta per 7 metus, bet, visas jėgas įtempus, tik per kokius dešimt metų, jei kongresas duos pakankamai lėšų, tokiu būdu Reaganas, atrodo, niekuo nerizikuoja. Įtartinai atrodo jo pasiūlymas dirbti kartu. Kissingeris mano, kad tai būtų didelė klaida. Pirmieji ženklai — kol kas Reagano laiškas nėra paskelbtas, tik Gorbačiovas pareiškė, kad jis atsakymą studijuoja — kalba už tai, kad Gorbačiovas gal ir panorės pasinaudoti tom kiek pravertom durim.

Laukiant tolimesnės ateities vystymosi dėmesys krypta į Gorbačiova. Londoniškis THE ECONOMIST vadina jį pirmu galvojančiu Rusijos vadu po Lenino. Jis nori pakeisti savo ekonominę sistemą, bet tam reikia pakeisti rusų galvoseną ir elgseną. Po 20 metų ūkinės stagnacijos jis mąstė, kad JAV ir Japonija technologiškai jau pradėjo XXI šimtmetį. Kad sovietai dar daugiau neatsilikytų, jis turi ne tik atstatyti drausmę. Savo žurnalistams jis jau leido atsargiai kritikuoti praeitį.

Gorbačiovas nėra pirmas Rusijos valdovas, kuris nori pakeisti savo kraštą. Jau Petras Didysis to norėjo prieš tris šimtmečius. Ir Chruščiovas norėjo reformos, bet jo tas noras išgąsdino partiją ir privedė prie jo paties pašalinimo. Žinoma, Gorbačiovas yra daugiau modernus. Jis supranta, kad ūkinės reformos

reikalauja ir socialinių, o tai reiškia sugriovimą partinės sistemos, kuri privedė prie dabartinės stagnacijos.

Gorbačiovui reikia rasti kažką, kas atstotų rinką kapitalizme t. y. ryšį tarp pareikalavimo ir pasiūlos, kad būtų gaminama tik tas, ko žmonės nori ir ką galima būtų pigiausiai pagaminti. Tam reikia pakeisti kainos nustatymo sistemą. Dabar tai daro planavimo komisijos, dažnai nesiremdamos realybe. Tam reiktų išimonių kontrolės išjungti partijos priežiūrą. Savaimė aišku, kad tam pasipriešins visas partijos aparatas. Prieš jį reiktų sumobilizuoti iki šiol buvusias labai kantrias darbininkų mases, kurios iki šiol pasitenkino mažiausiu pragyvenimo lygiu tarp vienodai išmoklintų tautų.

Ta pačia tema rašo ilgametis N. Y. TIMES korespondentas Maskvoje ir Rusijos žinovas Harrison Salisbury. Po dešimties dienų viešnagės Maskvoje ir privačių pasikalbėjimų su aukštais pareigūnais jis grįžo įsitikinęs, kad Černobylio nelaimė labai sumaišė Gorbačiovo kortas ir sustiprino Gromyko bei aukštųjų karių pozicijas. Kai kas ta nelaimę lygina su U-2 lėktuvo nušovimu virš sovietų teritorijos Chruščiovo laikais. Tas incidentas, privedęs prie prezidento Eisenhowerio kelionės į Sovietiją atšaukimo, iš tikro pakenkė Chruščiovui, kuris skundėsi, kad nuo to laiko jis jau negalėjo kilti aukštyn, bet turėjo pradėti kovą su tais, kurie tam priešinosi. Lygiai taip pat Černobylis parodė, kad Gorbačiovas ne viską žino, kas darosi.

Šiandien kompartija yra skilusi į tris dalis: jaunesnių jau iškeltų Gorbačiovo pareigūnų, beveik tiek pat senų Stalino pasekėjų, ir trečdalio, kuris dar svyruoja ir prisidės prie tų, kurie atrodo turį daugiau šansų laimėti.

Apie Gorbačiovo Sovietiją rašo ir Seweryn Bialer, ilgametis direktorius Kolumbijos universitete Tarptautinio Pasikeitimo Tyrimų Instituto, savo naujoje knygoje: THE SOVIET PARADOX — External Expansion, Internal Decline. Pavadinimas išduoda turinį. Bialer, gimęs 1926 m. Berlyne, bet vė-

liau gyvenęs Lenkijoje, karo pabaigoje pateko į koncentracijos stovyklą, iš kurios buvo išvaduotas sovietų karių. Jis padarė karjerą Lenkijos kompartijoje ir universitete. 1954 metais jis pirmą kartą pamatė Sovietiją. Savo išpūdžius ten taip apibūdina:

"Aš pamačiau sistemą, kuri turi savyje viską tai dėl ko aš kovojau prieš nacizmą. Aš nutariau iš jos pasitraukti pasitaikius pirmai progai."

Proga pasitaikė jau 1954 metais, Bialer atvažiavo į JAV, gavo politinių mokslų doktoratą Kolumbijos universitete, kur vėliau profesoriavo 20 metų.

Bialerio teigimu sovietų masės yra politiniai apatiškos, nes susigyveno su mintim, kad be kyšių ir korupcijos nieko negali būti. Jos yra patenkintos kiekvienu, kad ir mažu palengvėjimu. Sovietų užsienio politika yra imperialistinė. Siekdami išsigalėjimo užsieniuose sovietai tačiau stengiasi išvengti atominio karo ir pavojingos konfrontacijos su JAV.

Kaip iki šiol Sovietiją paveikė Gorbačiovo kalbos apie reformą? Atsakymą galime išskaityti iš Pravdos korespondento D. Šniuko liepos 9 d. pranešimo iš Vilniaus. Girdi, Lietuvoje stengiamasi pagerinti plano vykdymą ir per pirmus 6 mėnesius pralenkto nustatytas normas ir kvotos, tačiau turint galvoje, kad penkmečio planas reikalauja padidinti gamybą 19%, tai tėra tik kukli pradžia. Į respublikos ministerijų imones investuotas kapita-

■ Iš kitos pusės

ŠVYTURIO 9 Nr. Vytautas Žeimantas, prisimindamas Nuerenbergo teismą, negalėjo užmiršti 'buržuazinių nacionalistų užatlantėje'. Pacitavęs porą sakinių iš "buržuazinių nacionalistų laikraščio" (! — vm) NAUJIENŲ ir 'klerikalų leidžiamų' TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ apie nesąmonę laikyti 92 m. Hessą specialiaame kalėjime Berlyno priemiestyje Spandau, kur jis sėdi vienui vienas, iš eilės sovietų, amerikiečių, britų, ir prancūzų dalinių saugomas, Žeimantas aiškina:

"...Jie šneka prisidengę humanizmo ir teisėtumo vardu. Šios visiems brangios sąvokos ponams iš užatlantės — tik priedanga. Tikrasis jų tikslas — reabilituoti patį fašizmą."

Išsina, kad dabar jau visur mirusios fašizmo idealogijos neatgimimą garantuoja tik senelio Hesso, kaip kokio įkaito, laikymas kalėjime! Kodėl Žeimantas juo taip susirūpinęs, išduoda sekantis jo teigimas:

"1941 m. Hessas atskrenda į Angliją ir jos vyriausybei Hitlerio vardu pasiūlo taikos sutartį su Vokietija bei kartu užpulti Tarybų Sąjungą."

Iš tikro Hessas, kuris Hitlerio aplinkumoje vaidino vis mažesnę vaidmenį, neturėjo jokio pavedimo ir britai jį palaikė pakvaišėliu (... judged by the British to be insane — žiūr. THE RAND McNALLY Encyclopedia of World War II). Stalinas tačiau tokios galimybės ne juokais išsigando ir Hesso nepamiršo. Paskutinę Potsdamo konferencijos 1945 m. rugpiūčio 1 dieną, Stalinas, kalbėdamas apie karo nusikaltėlius, paklausė:

"...Nuostabu, pavyzdžiui, kodėl Hessas vis dar yra Britanijoje, viskuo aprūpintas ir nepatrauktas teisman..."

Britų užsienio reikalų ministeris Bevin atsakė:

"Jei yra kokių abejonių dėl Hesso, aš pasirūpinsiu, kad jis būtų perduotas, ir mes kartu atsiųsime sąskaitą už jo išlaikymą".

Tos konferencijos nutarimą patraukti nacių vadus į tarptautinį teismą George Kennan, vėliau buvęs JAV ambasadorius Maskvoje, taip kritikavo.

Girdi, jis būtų sutikęs su instrukcija karo vadams sušaudyti jiems į rankas pakliuvusius nacių vadus,

"bet laikyti juos viešam teismui yra kitas reikalas... Įsileisti sovietų teisėją į tokią procedūrą kaip atstovą tokio režimo, kuris ant savo sąžinės turėjo... baisius Rusijos revoliucijos žiaurumus, ... kolektyvizaciją, 1930 m. 'valymus'... būtų pasityčiojimas iš tikslo, kuriam tas teismas turėtų patarnauti... Teismo procedūra įrodytų, kad galų gale tie nusikaltimai buvo pateisinami tam tikrom aplinkybėm susidėjus, bet neteisėti, nedovanotini, net ir mirtim baustini, jei padaryti kitos vyriausybės vadų, ir kitom aplinkybėm esant."

Tai visiškai logiškas galvojimas. Už tat ir norisi tą 'tarptautinį teismą' greičiau pamiršti, tuo visai nepaneigiant nei hitlerininkų nusikaltimų nei jų užsitarautos bausmės.

(vm)

las grįžta labai pamažu. ti. Į lengvosios pramonės ministerijos numatyta investuoti 26 milijonus rublių gamybos pagerinimui, 7,000 nereikalingų tarnautojų, kuriuos reikėtų atleisti, laimėta tik 80,000 rublių.

"Ar pasiilgstat skanios lietuviškos duonos?"

KREIPKITĖS Į

NEW BAKERY

2022 West 51st Street

Chicago, Ill. 60609

Telefonas: (312) 925-0064

Savininkas: E. KNIUKŠTA

Siunčiame "plytą" ir įvairias kitas duonas į visas vietoves.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

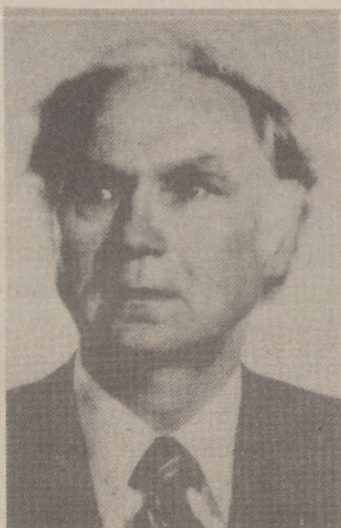
Ilgai atminti

Prieš penkis ar dešimt metų paskutiniuosius laikraščių puslapius skaitydamas pirmučiausia: žinutės, įvykiai, asmeniškai atsitikimai interesavo. Vis tikėjomės ateisiant ką tai naujo, įdomaus, kas pajvairins dienų pilkumą ar jaudins vienodumą nusistovėjusiuose veikimo atlantuose.

Laikas bėgo, tačiau nei naujo, nei pažymėtino neatsitiko. Nieko. Nustojome domėtis LB tarybos posėdžiais, VLIKo seimais, ALTo suvažiavimais, nutarimais, rezoliucijomis. Tik kultūrinė veikla dar sužadina kraują. Gyvenimo ratas prieš mūsų norą apsisuko 180 laipsniu — šiandien laikraščių paskutinius puslapius skaitome ne gyvųjų veiklos ieškodami, o mirusiųjų į amžinybę palydėti norėdami. Dėmesį sukaupe ieškome giminių, draugų veikėjų ar šiaip pažįstamų pavardžių, su kuriais kartu stovyklose gyventa ir dirbta, kiek jau pasitraukė, skaitome jų nekrologus, atsisveikinimus, nuveiktų darbų susumavimus...

Vienus praleidžiame be įspūdžio, prie kitų ilgiau sustojame ir pagalvojame, dar kitų stipriau liūdime. Tarp daugelio mažai reikšmingų vardų randame ir tokių, kurių netekimą pergyvename nelyginant būtume giminės, kažkokiais dvasiniais ryšiais amžiams surišti — liūdime ir apgailėstaujame jų mirtį.

Prie tokių, kurių ypatingai liūdime ir apgailėstaujame, priklauso liepos 16 d. Floridoje miręs SIMAS KAŠELIONIS. Mažai jį pažinau, nors abu ilgai gyvenome Chicagoje. Asmeniškai tebuvaus sutikęs gal 5-6 kartus, tačiau jo pasitraukimas iš gyvųjų tarpo palietė ir mane. Literatūriname gyvenime yra trys pagrindinės šakos arba funkcijos be kurių knyga nepasiektų skaitytojo, o kūrybinis aktyvumas nebūtų įmanomas. Tai: rašytojas, leidėjas ir mecenatas. Dabar leidėjų kaip ir nebėra...

A. A. Simas Kašėlionis

Knygos išleidimas kainuoja daugiau, negu jos paklausa, todėl leidyklos, kaip jos iki šiol buvo suprantamos, pasitraukė į sunkiai įžiūrimas pozicijas. Telieta du: rašytojas ir mecenatas. Mecenatas ne tik skatina kūrybą ir palaiko rašytoją moraliai premijomis, bet jau ir konkrečiai prisideda prie knygos išleidimo. Šiuo laiku kone kiekviena išleidiama knyga yra mecenatų susipratimo ir dosnumo dėka. Kartais mecenatas svarbiau, nes iki kūrinys nepasiekia skaitytojo, jis nėra kūrinys, o tik puslapių krūva sename stalčiuje.

Mecenatų garbė nuo senų laikų išreiškiama neužmirštamumo vainikais. Ir pats MECENATO terminas, literatūros rėmėjo prasme, yra kilęs iš Gajaus Maeceno (miręs 8 m. prieš Kristų), turtingo romėno, vardo, dovanojusio Horacijui dvarą, idant šis galėtų atsidėti literatūrai. Ši romėno pavyzdį tūkstančius metų sekė turtingieji meno, muzikos, literatūros ir apskritai kultūros globėjai visuose kraštuose, įskaitant ir Lietuvą. Netenka stebėtis, kad panašiu keliu eina ir daugelis išeivijos šviesių, gerai suprantančių kultūros reikšmę žmonių.

Pradžioje į Simą Kašėlionį mūsų visuomenė neatskreipė išskirtino dėmesio. Tik vėliau, kada Dirvos novelių konkursai įsipilietino kaip nuolatinė premijinė institucija. Tada Simui Ka-

šėlionui buvo duodama priderama vieta išeivijos kultūrinėje veikloje ir laikraščių puslapiuose. Tiesa, turime daug literatūros ir kitų meno sričių mecenatų, tačiau dauguma jų yra vien kartiniai, proginiai, dažniausiai mirusiems pagerbti ar įamžinti: vyrui, žmonai, sūnui, iškiliam asmeniui. Simas Kašėlionis tuo ir skiriasi nuo kitų, kad jo mecenatystė ne vienkartinė ir ne proginė, o nuolatinė, planinga, su programa ateičiai. Ji bus tęsiama net ir po jo mirties, kaip skelbiama.

Žiūrint į rytojų atrodo, kad mecenatas a. a. Simas Kašėlionis pralenks rašytojus. Nebus nuostabu ar nesuprantama. Kaip žinome, pirmuose Dirvos novelių konkursuose dalyvaudavo 20 ir daugiau novelistų, o šįmet — tik 9! Ir ne už kalnų laikas, kada jūry komisija nebeturės iš ko pasirinkti — bus mecenatas, bus konkursas, bet nebus novelių... Taip atsitikus, Simo Kašėlionio asmuo, kaip toli pramatantis ateitį, sužėrusis dar šviesesnėmis varšomis. Vis tik būtų geriau, kad taip neatsitiktų, kad konkursai niekada nestokotų autorių ir kad kiekvienais metais mecenatas Simas Kašėlionis būtų atitinkamai pagerbtas.

Jei būtų įmanoma eilinius reiškinius aptarti neeiliniais žodžiais, tai pasakytume, kad Simas Kašėlionis nesiekė garso ar kokio nepaprasto įsiprasminimo, o siekė tik kasdienybės praturtinimo. Kol išeivijos literatūra gyva, tolei gyvas patriotiškai nusiteikęs lietuvis. Dvasinis kultūros matas Simui Kašėlionui buvo kartu ir lietuviškumo pradmuo. Idant jo idėja neliktų vien skaidrus švystelėjimas, jis savo pomirtiniu testamentu patvarkė taip, kad jo vardas Dirvos novelė egzistuos toli, iki egzistuos išeivis rašytojas. Tuo nuostabiau, nes Simas Kašėlionis nebuvo nei turtininkas, nei pats menininkas, nei mokslinio ar bendrai kultūrinio avangardo atstovas. Jo gyvenimo tikslas grynai tautinis ir kultūrinis, patriotiškai altruistinis, siekias ne garso, o konkretaus įnašo į tautos kūrybinį lobyną.

Ir dabar, atsiskyrę su gyvuoju Simo Kašėlionio portretu, pasilieiname jį savo atmintyje kaip dvasinį simbolį, kaip asmens, sukurusio neblukstančių spalvų paveikslą. Jį vertai prisimins rašytojai, kultūrininkai, ateities kartos. Tepriima Simas Kašėlionis iš čia rašančiojo tylią pagarbą ir ilgą atminimą. Nors esu neįgaliotas, tačiau tikiu, kad ir kiti rašytojai, ypač laimėjusieji Dirvos novelės konkursus, jungiasi su ma-

Jaunimo organizavimo klausimu

Aurelija Balašaitienė

Liepos 21 dienos "Dirvoje" A. Juodvalkis pareiškė savo mintis labai jautriu ir svarbiu klausimu: mūsų jaunimo suorganizavimu. Atrodo, kad tiek JAV LB, tiek PLJ Sąjungos pirminkas svarsto būdą ir priemones įtraukti jaunimą, kuris aktyviai nedalyvauja jokioje organizacijoje, arba, į jaunimo sąjungą įtraukti aktyvius jaunimo organizacijų jaunuolius. Abi išeitys yra giliai problematiškos, nes iki šiol niekur nepriklausantis jaunimas nebeturi intereso patekti į kurią nors jaunimo organizaciją, o veiklusis jaunimas, turįs savo ideologines veiklos gaires, neturėtų būti apsunkinamas ar pajungiamas po dar vienos organizacijos darbo našta.

Reikia pripažinti, kad jaunimą gali pavilioti ir nauja organizacija, jei jos tikslai yra uždegantys, aiškūs, patrauklūs jauno žmogaus dvasiai, kaip prieš kelias dešimtis jauniausias Amerikos prezidentas įsteigė didelį pasisekimą turėjusį Taikos Korpusą (Peace Corps), vis dar ir šiandieną egzistuojantį. Tačiau jei jaunimas šaukiamas vien suvažiavimų ir konferencijų organizavimui, nemetus jauną vaizduotę uždegančio šūkio, neradus ryškios ideologinės formos, kuri uždegtų jaunatvišką entuziazmą veikti ir per savo veikimą ką nors konkretaus pasiekti, tai tokios pastangos būtų visiškai bergždžios.

Kas patraukia jaunimą? Ne posėdžių salės, ne ilgi debatai, ne paskaitos, bet gyvas judėjimas, bendrų interesų atradimas su savo amžiaus jaunimu, tų interesų puoselėjimas, ieškojimas naujų vertybių formų ir progų susitikti. Jaunystė yra mūsų ateinančių kartų formavimosi dėkingiausia dirva, kurioje ir paskutinę vietą užima lietuviškų šeimų sukūrimas. Todėl reikalingos stovyklos, bendri projektai, akademinio stiliaus neformalus pokalbiai tema, kuri būtų visiems įdomi, suprantama ir aktuali. Čia pirmas dėmesys turėtų būti atkreiptas į aukštos mokslo institucijose studijuojantį jaunimą, kuris, išvykęs iš namų, savaime atitrūksta nuo savo jaunimo organizacijų, kuriose yra užaugęs, subrandintas ir paruoštas visuomeniniam darbui. Jūs kontaktuoti reikia per tėvus ar pasiinformuojant per spaudoje

dažnas abiturientų biografijas ir jų organizacijas. Prieš tai darant, yra būtina rasti vieną bendrą idėją, visų sričių jaunimą apjungiančią vieną pagrindinę mintį. Vienintelis bendras tokio jaunimo bruožas nėra nei jų buvusi organizacija, nei pasirinkta specialybė, o tik tas faktas, kad jie yra lietuviai, turį bendrą šaknis, lietuvių vaikais ir Lietuvos ateitis.

Gyvendami krašte, kuriame reklama yra paruošiama specialistų, nagrinėjančių rinkos psichiką, yra nepaprastai svarbu apgalvoti ne vien metodus ir idėjas, bet ir pačios organizacijos vardą, nesiribojant tokiu blankiu pavadinimu, kaip "sąjunga", "draugija" ar "sambūris". Esame jau išsėmę lietuviškus vietovardžius ir istorinius vardus, kaip "Nemunas", "Neris", "Mindaugas" ar "Birutė". Patrauklus pavadinimas privalėtų apeliuoti į jausmus ir į vaizduotę, o išmąstyta programa ir ideologinė samprata, išdėstyta suprantamai, paprastai ir patraukliai, su tvirtu lietuviško įsipareigojimo atspalviu, kuri atlieptų į jauną protą.

Laiko yra, o paskubų darbas rezultatų neduoda. JAV LB turi tiek lėšų, tiek smegenų išteklių, kurį galėtų labai puikiai panaudoti, ieškant naujų kelių, bet nesiremiant jau egzistuojančiomis, gerai veikiančiomis organizacijomis. Jų darbo nereikia trukdyti ar naudotis kitų darbo vaisiais.

Kodėl visada norima patraukti skautus, ateitininkus, neolituosus ir kitus aktyvius jaunuolius, nedėdant pastangų apimti tuos, kurie išliko už organizacijų ribų? Toks projektas nėra naudingas, nes jaunimas, užimtas mokslu ir savo organizacijos įsipareigojimais, turės kur nors sumažinti savo veiklą, tuo pakenkiant tam vienetui, kuriam jis priklauso. O kokia nauda iš organizacijų delegatų bendroje jaunimo sąjungoje? Delegatas netenka savo individualaus asmeniškumo, tapdamas kurios nors organizacijos atstovu ir savo vaidmenį atlikdamas pagal nustatytą programą ne savo "aš" išreiškime, bet neaiškiuose "delegato" rėmuose. Juk bet kurios organizacijos pagrindinis tikslas nėra tik "organizuoti", bet narius išlaikyti lietuviškoje ir idealistinėje dvasioje.

Jau daugiau kaip prieš dešimtį metų spaudoje buvo keliamas jaunimo klausimas, bet tada vyresnioji

nimi į pagarbos ir ilgo atminimą pareiškimą.

Anatolijus Kairys

(Nukelta į 4 psl.)

ALT S-gos darbus planuojant...

(Atkelta iš 1 psl.)

reatus ir sudie. Dažniausia be jokio ženklų ateičiai. Rašinėliai pasirodo spaudoje, o po to tie laureatai nueina savais keliais.

Štai čia tokių konkursų organizatorių išskyla naujas rūpestis — kaip premijuotus jaunuolius įjungti į spaudos darbą. ALT S-gos valdyboje yra vicepirminkė jaunimo reikalams. Gabi, veikli lietuvaitė. Tad ar nebūtų gera, kad ji imtųsi iniciatyvos premijas laimėjusius jaunuolius "prišti" prie spaudos darbo. Praktiškai. Jie turėtų išpareigoti po to nuolatos rašyti, sakysime, kad ir į Dirvą, arba ir į kitus laikraščius. Jūs reikėtų suvesti į vieną būrelį, su jais vesti pokalbius, pasikviečiant redaktorius ar aktyvius spaudos bendradarbius pokalbių talkon. O temų yra. Jie gali nagrinėti ALT S-gos ar bendrai lietuviškosios veiklos problemas, aprašyti įvairius įvykius. Bet tai turi būti nuolatos. Šis bandymas, atrodo, turėtų pasisekti. Tuo pačiu premijas laimėjusieji neliktų skolingi ir tiems, kurie jiems skiria gana rimtą dėmesį. Toks principas taikintinas ir kitoms organizacijoms, kurios rūpinasi jaunų spaudos bendradarbių išugdymu.

ALT S-gos praėjusiame seime mūsų žymusis visuomenininkas inž. Jonas Jurkūnas savo paskaitoje tarp kitko užsiminė ir jaunimo problemą. Jis kalbėjo: "Rūpinkimės lietuvišku jaunimu. Pakeiskime mums visiems žalingą įprotį, ruošti

jaunimui pagrindinius mitymą atskirai. Veskime savo vaikus, o dažnas savo anūkus į bendruosius mitymą kartu. Suteikime jiems priklausančią vietą ir įtraukime juos į bendrąją programą. Taip jie išaugs, jiems nepataikaujant, į sąmoningą bendro darbo dalyvį su teisėmis ir su bendra pareiga."

Labai gera mintis, siūlymas visiems. Taigi ir ALT Sąjungai.

Taigi naujoji šluota tešluoja gerai. To tikimės, laukiame, o kai reikės ir gretas bendram darbui glauskime.

Jurgis Janušaitis

DEMJEANJUK BYLA...

(Atkelta iš 1 psl.)

įstaigoje, nes toji yra Rytų Jeruzalėje, kurios Izraeliui oficialiai JAV nepripažįsta, bet tokio pat skrupelantiško įstatymo raidės laikymosi negalima pastebėti Demjeanuko išdavimo procese. Idomu, kad jo išdavimo nereikalavo nei Vokietija, nei Lenkija, net dabar ir Sovietų Sąjunga. Tiesa, paskutinioji, sufabrikavusi indentifikacijos pažymėjimą, dar 1976 prašė jį išduoti, bet ne kaip stovyklos Ivan Grozny (Jonas žiaurusis), bet tik kaip tėvynės išdaviką, perėjusį į ukrainiečių išvadavimo frontą, visai neminint jo tarnybos koncentracijos stovykloje.

Kaip sovietai paskelbė jį reikalaujamo Demjeanuko ind. dokumento nuotrauką, trys pergyvenę tą stovyklą

kaliniai identifikavo Demjeanuką kaip tą 'Ivan Grozny', tačiau tie patys liudininkai kitoje (Fedorenko) byloje pasirodė nepatikimi.

Advokatas nurodo ir kitus teisės nuostatus, kuriuos teismas, patenkintas Izraelio prašymą išduoti jiems Demjeanuką, sulaužė. Trumpai, pagal Demjeanuko precedentą politinių pabėgėlių išdavimo iš JAV gali reikalauti Vietnamo ir Nikaragvos, liaudies respublikos!

★

Kaip toli gali nueiti tautinio keršto ieškotojai gali parodyti ir kongresui pasiūlyta atst. Green rezolucija, siūlanti atimti pasižymėjimo ženklą "Distinguished Service Medal" vokiečių mokslininkui dr. Arthur Rudolph už jo labai svarbų įnašą į erdvės tyrinėjimo darbus — Saturn / Apolio skridimus į mėnulį. Jis karo metu dirbo Vokietijoje ir po karo buvo atvežtas į JAV su kitais tos srities mokslininkais. Kitus pasiėmė sovietai. OSI prikibo prie jau pensijon išėjusio 80 m. mokslininko už naudojimąsi 'vergų darbu' Vokietijos raketų fabrikuose, kuriems jis vadovavo. Jausdamasis dėl to visai asmeniškai nekaltas jis kalbėjosi su OSI neatsivedęs advokato. OSI advokatai seneliui įrodė, kad pagal Holzmanaitės įstatymą, veikiantį atgal, jis neturėjęs būti įsileistas į JAV, nors faktinai jis buvo atgabentas čia prievarta. Pasiųpiktinės tuo Rudolphas sutiko atsisakyti pilietybės ir išvažiuoti iš šio jam taip nesvetingo krašto, juo labiau, kad jau daug vėliau konsultuotas lokalinis advokatas jam pranešė, kad bylinėtis su OSI būtų labai brangu ir OSI galėtų jam atimti pensiją. Pradėta propaganda prieš jį Vokietijoje, priverstė jos valdžią patyrinėti jam primestus kaltinimus. Po 18 mėnesių kvotos dar nėra oficialiai paskelbti jos rezultatai, tačiau privačiai tardytojai yra pareiškę, kad nėra jokių įrodymų apie Rudolpho asmenišką kaltę.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

BOOK KEEPER

ACCOUNTS PAYABLE, UP TO
GENERAL LEDGER, AGING
SCHEDULE, AND BANK RE-
CONCILIATION. CALL MR. B.
718-389-4493. (30-31)

Jaunimo organizavimo klausimu...

(Atkelta iš 3 psl.)

ir vidutinioji karta buvo tokios stiprios, kad joms jaunimas atrodė nereikalingas, "žalias", nesvarbus, įsitikinęs, kad pagal seną europietišką tradiciją, ignoruojant laiko dvasios pasikeitimus ir gyvenamojo krašto tautinį išipareigojimą niveliuojančią įtaką, jie su laiku "pabus" ir eis savo pirmtakūnų išmintomis pėdomis. Kaltė dėl atitrūkusių jaunimo glūdi vyresnėje kartoje, ir dabar toji karta ar jos likučiai privalo pajusti tą atsakomybę, susiorientuoti laiko dvasioje ir bandyti atitaisyti pasyvumo ir neapdairumo padarytą žalą. Tenkinomės minėjimais ir akademijomis, nuvarydami jaunimą prie vėliavų, gėlių įteikimo, versdami klausyti ilgų prakalbų ir verkšlenimų. Baliai, koncertai ir kiti subuvimai su pasenusiais valsais išbaidė jaunimą, kuris nuėjo savais keliais, o šiandieną laužome rankas...

Teko kelis kartus dalyvauti slovėnų minėjime ir pas ukrainiečius. Koks didelis procentas atidžiai programą sekančio jaunimo, jo aktyvus dalyvavimas scenoje ir už jos... Kodėl pas mus to nėra? Juk pakankamai pagerbiame visus vyresnius, jiems net neleidžiant ramiai ilsėtis ant praeities laurų, palikę jaunimą jo organizacijų uždariems rateliams, kuriems vyresnieji skiria menką dėmesį, šykščiai lankydami skautų ar ateitininkų renginius, lituanistinių mokyklų pasirodymus. Juose matome tik dalį artimiausios šeimos ir močiutes... Jaunimo suorganizavimo

darbas yra svarbus ir neatidėliotinas, bet jis privalo gimti naujoje dirvoje, nesinaudojant kitų pastangomis ir darbo vaisiais. Reikia kurti, dirbti ir, jei iš tikro dar yra likęs idealizmo trupinėlis, naujai organizacijai ieškoti šviesių, naujų ir jaunystę uždegančių idėjų.

Čia prisimenu vieną Anglijoje vykusios skautų stovyklos metu atsitikimą. Vadovė paaugliams aiškino Lietuvos prūsų išnykimo tragediją. Paklausta, ar toks likimas galės ištikti ir lietuvius, vadovė atsakė: "Taip, jei mes nustosime būti lietuviais, kalbėti savo kalba, laikytis savo papročių". Ne visai tobula kalba vienas berniukas griežtai pareiškė: "Aš liksiu lietuvis, aš noriu viską apie Lietuvą žinoti, aš jai neleisiu išnykti". Mergaitė, iki tol save vadynusi "Dawn", savo vardą atletuvino į "Aušrą"...

Taip, galima rasti būdų mūsų jaunimą išlaikyti, jei jį ieškysime.

Aurelija Balašaitienė.

GOVERNMENT JOBS

\$16,040 — \$59,230 / yr. Now Hiring. Call 805-687-6000 Ext. R-5823 for current federal list. (27-34)

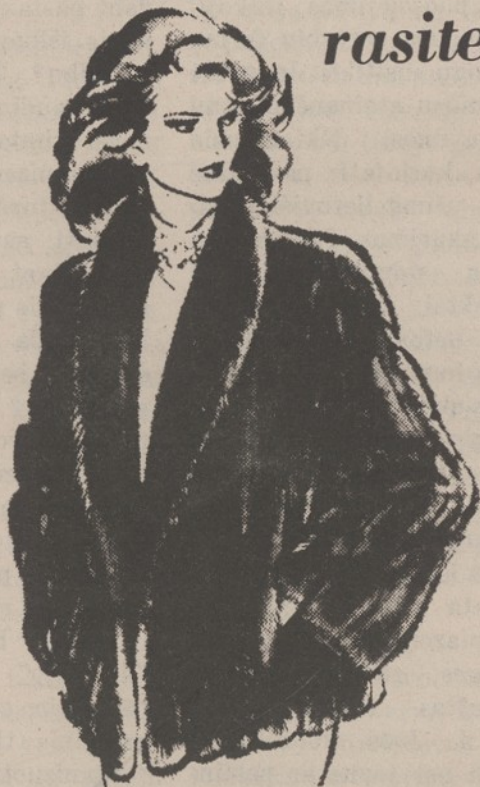
TRUCK MECHANIC

Heavy duty expd. truck mechanic needed. Must have own tools. Salary commensurate with exp., please call for appt. 201-656-5900. (2134)

\$60.00 PER HUNDRED

PAID for remailing letters from home! Send self-addressed, stamped envelope for information / application. Associates, Box 95-B, Roselle, N. J. 07203.

Puikiausius kailius rasite

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Prano Čepėno 'Naujųjų laikų Lietuvos istorija'

(2)

Jurgis Jašinskas

Istoriko Prano Čepėno parašytas 'Naujųjų laikų Lietuvos istorija' II-jo tomo tekstas, drauge su anksčiau paminėtų talkininkų paruoštais priedais, atspausdintas 840 puslapiuose. Tame veikalė yra dvidešimt ir vienas skyrius su daugybe poskyrių. Kiekviename jų gausu mums nežinomų faktų ir net nuotykingų įvykių, primenančių tokios rūšies apsakų ar romanų rašytojų dėstymus. Toks romantinio pobūdžio elementas ypatingai ryškus skaitant XII-jo skyriaus poskyrį 'P.O.W. / Polska Organizacja Wojskowa) arba peoviškai Lietuvoje', išties imant XVIII-jį skyrį 'Vilnius ir jo problema', arba baigminio (XXII) skyriaus dvi skiltis: 'Klaipėdos sukilimo parengimas' ir 'Klaipėdos sukilimas'. Juose dėkinčiausia medžiaga mūsų rašytojamas - tik imk ją, aprenk beletristinė skraiste joje esančius asmenis bei jų veiklą, ir turėsi idomiausią istorinio pobūdžio romaną iš netolimos lietuvių praeities.

Visi ano meto įvykiai, paremti archyviniais dokumentais, Prano Čepėno veikalė pavaizduoti labai išsamiai ir objektyviai. Tokia buvo, nors ir netolima, lietuvių tautos praeities. Ji yra nusikendusi ir niekada nebepasikartos. Nei dabartinei lietuvių kartai, nei ateinančiom gentkartėm nebeteiks pergyventi kaizerinės Vokietijos kolonizacinio košmaro 1915-1919 m., nei po I-jo Pasaulinio karo atsikūrusios Lenkijos unijistinių žygdarbių.

Jų vietoje gyva pasiliks bolševikinės didrusijos 1917-1919 m. diplomatinė ir intervencinė karinio pobūdžio klastonė, sukūrusi lietuvių Vinco Kapsuko vardo priedangoje 'Tarybų Lietuvą' ir tą pačią klastonę pakartojusi 1940 metais, priversdama nepriklausomą Lietuvos valstybę 'savanoriškai' įsijungti į raudonąją Rusijos imperiją 'LTSR' vardu. Ir vėl tos klastonės užhipnotizuoti patys lietuviai komunistai, vedami naivėlio Justo Paleckio, nuvyko į Maskvą ir iš ten parvežė buvusiai laisvai Lietuvai kraugerio Stalino 'saule'. Tos 'saulės' kaitinama šiandien Lietuva 'džiaugiasi laisvu ir laimingu gyvenimu'. Apie tą 'laisvę ir laimę' lietuvių tautos žmonėms kasdien papasakoja irgi patys lietuviai partiečiai istorikai, visai iškraipdami ir klastodami istori-

nūs faktus -- vieni bijodami maskvinio botago, antri dėl skanaus valgio šaukšto, treči dėl savo žlibumo ir t.t.

Istoriko Prano Čepėno 'Naujųjų laikų Lietuvos istorija' II-me tome - ne tik dabarčiai, bet ir ateičiai - reikšmingiausia ir vertingiausia dalis yra šiuose skyriuose: VII - 'Lietuvos Brastos taika', X - 'Pirmoji Sovietų Rusijos invazija į Lietuvą' ir XI - 'Lietuvos karas su Sovietų Rusija'.

Juose autorius - pasiremdamas istoriniais faktais ir smulkiai juos išnagrinėdamas, ypatingai skyriuje 'Pirmoji Sovietų Rusijos invazija į Lietuvą' - nuplėšia kaukes nuo tų dabartinės Lietuvos istorikų veidų, kurie savo raštuose pateikia Lietuvos žmonėms melagingus ir suklastotus faktus.

Kalba autorius:

'Lietuvos nepriklausomybę užgniaužti, be Raudonosios armijos, rusai buvo pasitelkę ir kitų tautų karių. Neseniai Rytų Vokietijoje išspausdintame leidinyje rašoma, kad Vokietija po I-jo Pasaulinio karo rinkusi žinias apie vokiečių karių, tar navusius Sovietų Rusijos kariuomenėje ... Vilniuje buvęs vokiečių spartakininkų dalinys veikęs kontakte su Rusijos karo komisariatu. Vilniaus mieste buvę matyti karių vokiečių uniformoje, bet su raudona žvaigžde. Teigiama, kad Lietuvos ir bolševikų fronte vokiečių galėję būti apie 1,000 karių ...' (316 psl.).

'Nors savo laiku Leninas apgailestavo, kad Rusija yra pavergusi daugiau tautų negu kitos valstybės, dabar jas - jau atsiskyrusias nuo Rusijos - jis vėl planavo sujungti su Rusija. Savo laiku Leninas pripažino principą pavergtosioms tautoms atskirti, bet, jo manymu, pavergtųjų tautų komunistinių partijų atstovai atsiskyrusiose valstybėse vėl turės kovoti už susijungimą su Sovietų Rusija. Tuo tikslu Leninas 1918 m. lapkričio mėn. 29 d. painformavo vyriausiąjį kariuomenės vadą Vacėtį, kad Maskvoje jau yra sudaromos apygardinės tarybų vyriausybės, kurios įtvirtins tarybų valdžią vietoje, kad Ukrainos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos šovinistai negalėtų laikyti Sovietinės Rusijos kariuomenės okupacine kariuomene, bet išlaisvintoja.'

1918 m. gruodžio 4 d. Rusijos komunistų partijos lie-

Jurgis Juodis.

Lietuvos valdovai Vytautas ir Kęstutis (aliejus)

tuvių sekcijos centrinio biuro posėdyje R. Rasikas pasiūlė svarstyti steigimą 'revoliucinės valdžios' Vilniuje, paremdamas savo siūlymą Stalino nusistatymu skubiai suorganizuoti Lietuvai 'revoliucinę valdžią' ...

Tuo metu Maskvoje Sovietų Rusijos valdžios oficialios Izvestija paskelbė Lietuvos reikalų komisariato atsišaukimą į specialistus, kad jie važiuotų Lietuvon atstatyti kario suniokotą ekonominį gyvenimą, nors tada Tarybinė Lietuva dar nebuvo įsteigta. Tų pat metų gruodžio 7 d. Lietuvos komunistų partijos centro komitetas Vilniuje išrinko komisiją, laikinosios 'revoliucinės valdžios' vardu parašyti šios valdžios manifestą. 'Manifestui' parašyti komisijon buvo išrinkti: Kapsukas, Angarietis ir Cichowski. Maskvon vykti su 'Manifesto' projektu, bei tartis visai reikalais, buvo įgaliotas Kapsukas. Iš Kapsuko nuvežtojo 'Manifesto' projekto Stalinas išbraukė posmą dėl Lietuvos susijungimo su Sovietų Rusija ir pats įrašė kitus pataisymus, o pabaigoje teksto jis parašė 'Tegyvuoja išlaisvinta Tarybinė Lietuvos Respublika' (318-319 psl.).

'Nuo 1918 m. gruodžio 16 ligi 1919 m. sausio 7 d. Kapsuko vyriausybė rezidavo Daugpilyje, Latvijoje ... Nors daugelis sovietų istorikų ir dabar vis rašo apie įvykusių 'socialistinę revoliuciją' Lietuvoje, bet iš tikrųjų be Raudonosios armijos ir pats Kapsukas nepasirodė Lietuvoje, nes vietos bolševikai, be Rusijos pinigų ir raudonarmiečių durtuvų, jokio svorio Lietuvoje tada neturėjo. Patikimiausia versija yra ta, kad 'revoliucinė Lietuvos valdžia' su parengtu Maskvoje 'Manifestu' slinko paskui Raudonąją armiją. Grynas prasiimanymas yra, kad 'revoliucinė Lietuvos

valdžia' buvo sudaryta Vilniuje 1918 m. gruodžio 8 ar 9 dienomis. Jeigu ji būtų buvusi sudaryta Vilniuje, kaip skelbia bolševikiniai istorikai, gruodžio 8 ir 9 d., tai komunistų partijos atstovai būtų sugebėję tuojau ir savo 'Manifestą' išspausdinti Vilniuje Komunisto laikraštyje. Bet Lietuvos 'revoliucinės valdžios' 'Manifestas' 1918 m. gruodžio 19 d. buvo išspausdintas visų pirma rusiškai laikraštyje Izvestija Maskvoje ir iš ten per radiją paskelbtas viso pasaulio valstybėms. O Vilniuje 'Manifestas' pirmą kartą buvo išspausdintas tik 1918 m. gruodžio 24 d. ir tuo pačiu metu buvo paskleistas mieste atskirais lapeliais.

Sovietų Rusijos 1919 m. bolševikinę okupaciją Lietuvoje ištisa eilė kai kurių dabartinių sovietinių istorikų - J. Žiugžda, B. Vaitkevičius, R. Šarmaitis, D. Fainhauzas, J. Jurginis ir daugelis kitų - aiškina, kad tai buvusi ne rusų okupacija, bet pirmoji socialistinė revoliucija Lietuvoje ir šiuo reikalu yra išspausdinę nemažai studijų ...' (320-321 psl.).

Baigiant autoriaus ištraukinio pobūdžio žodį, verta pasakyti retai kuriam išeivijos lietuviui težinomą sensaciją, anksčiau paminėtų dabartinės Lietuvos istorikų sukurtą ir plačiausiai po visą Lietuvą skleidžiamą. Pagal juos ir kitus panašius, Lietuvos valstybės niekad nebuvusi!!! Per amžių amžius iki šiandienos tebuvo 'TSR Lietuva' ir jos istorija ...

Be Juozo Žiugždos parašytų ir 1963 bei 1965 m. išspausdintų 'Lietuvos TSR istorija' ir 'Lietuvos TSR istorijos šaltiniai', 1985 metais Vilniuje buvo išspausdintas I-sis užplanuoto dvitomo tomas, liečias gilią Lietuvos praeitį iki 1917 metų. To veikalo titulinis pavadi-

nimas: 'Lietuvos TSR Tautų Draugystės Ordino (sic!J.) Mokslų Akademijos Istorijos Institutas, LIETUVOS TSR ISTORIJA / I, Nuo seniausių laikų iki 1917 metų'.

'Redakcinė Kolegija: Bronius Vaitkevičius (atsakingasis redaktorius), Mečislovas Jučas, Vytautas Merkys Redaktorė T. Daržinskaitė, meninė redaktorė V. Kuraitė, žemėlapių braižė R. Blažys, techninė redaktorė L. Žvinakevičienė, korektorės D. Baliukynienė ir A. Jaruševičiūtė.' Pratarinėje įvardinti visi tie istorikai, kurie atskiromis temomis parašė to dvitomo tekstą ... 'Rankraštį apsvarstė ir priėmė Lietuvos TSR MA Istorijos instituto Mokslinė taryba.' Viskas stropiausiai perplauta cenzūrinėje-partinėje skalbykloje. Tas I-sis 'Lietuvos TSR istorijos' tomas išleistas labai puošniai: kieti viršeliai, atspausdintas gerame popieryje tekstas, žemėlapių ir fotografijų - pasigėrėtini. I-jo tomo tiražas 30,000, didelis. Dar didesnis iškraipytų istorinių faktų skaičius. Ir jų pats didžiausias - tituliname pavadinime: 'Lietuvos TSR istorija'. Kokių stebuklų galėjo atsirasti TSR seniausioje Lietuvos valstybėje, kada nė sapnuote nebuvo sapnuojama ne tik apie Markšą ar Leniną, bet ir 'socialistinę Lietuvos respubliką'? Pakvaišėlių Maskvos vergų darbas.

Kadangi istoriko-mokslininko Prano Čepėno objektyviai parašytame 'Naujųjų laikų Lietuvos istorija' II-me tome, kaip ir pirmame, apstu nesugriaujamų faktų, įrodančių dabartinės Lietuvos istorikų tų faktų iškraipymą ir propagandinį pobūdį, užtat tas II-sis Lietuvos istorijos tomas legaliu keliu negalės pasiekti rusų okupuotos Lietuvos ir nebus plačiau pa-

(Nukelta į 6 psl.)

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

IR VĖL BE REDAKTORIAUS

Australijos lietuvių Bendruomenės savaitraštis "Mūsų Pastogė" ir vėl be redaktoriaus. Rita Juzėnaitė (Baltušytė) Ormsby, po metų šio laikraščio redagavimo, iš šio darbo pasitraukė ir rugpiūčio mėn. išskrenda į Washingtoną, kur buvo pakviesta dirbti "Amerikos Balse". Prieš metus laiko, kai Spaudos Sąjunga, kuri yra šio laikraščio oficialus šeimininkas, pakvietė R. Juzėnaitę redaguoti "Mūsų Pastogę", iškilo gana didelis ginčas tarp Krašto valdybos ir Spaudos Sąjungos, paliečiant net ir daugumą paskirų asmenų, nes R. Juzėnaitė yra žinomo Lietuvoje rašytojo J. Baltušio dukra ir prieš keturis metus atvykusi į Australiją, į Lietuvą negrįžo, sukurdamas šeimą su australu gimnazijos mokytoju. Daugumas vyresniosios kartos žmonių ja nepasitikėjo ir bandė jos darbą trukdyti, tačiau, metų laikotarpyje, ji parodė savo profesionalinį žurnalistinį sugebėjimą, laikraštį pagerino, pritraukė vėl daug senų bendradarbių, kurie buvusio ilga-mečio redaktoriaus laikais

Lietuvos istorija

(Atkelta iš 5 psl.)

minimas spaudoje. Panašiai yra buvę su pirmuoju to autoriaus Lietuvos naujųjų laikų istorijos tomu: ji kontrabandinio-slapto keliu gavę lietuviai ne tik patys skaitė, bet persispausdinėjo, net ranka perrašinėjo ir perduodavo kitiems lietuviams pasiskaityti. Neabejokime: daug plačiau Lietuvoje bus paskleistas II-sis Prano Cepėno parašytos Lietuvos istorijos tomas. Carinės Rusijos satrapų gadinės lietuviai knygnešiai tebėra gyvi ir komunistinės Maskvos okupuotoje Lietuvoje.

Tenka pasididžiuoti ir išeivijos lietuviams. Jie, be didelės reklamos ir iprastinių naujai išleistų knygų 'pristatymų', beveik baigia išpirkti čia recenzuojamą istorinį veikalą. Atrodo, gal prisieis išspausdinti antrąją laidą.

Pranas Cepėnas, nebesusėjęs parašyti trečiąją Lietuvos naujųjų laikų istorijos tomą, pirmaisiais dviem pasistatė nė laiko, nė piktų kėslų kritikų nesugriaunamą paminklą. Ir ne vien sau. Jis įteikė patikimiausią ginklą tiems lietuviams, kurie dabar ir ateityje kovos su Lietuvos okupantais ir jų tarnais lietuviams istorikais, klastojančiais Lietuvos istorijos faktus.

pasitraukė ir "Mūsų Pastogė" gavo daugiau skaitytojų ir tapo mėgiama.

Išvykstant buvusiai redaktorei, laikraštis ir vėl tapo be redaktoriaus. Buvo skelbta viešai, tačiau norinčių ir sugebančių, šį kartą neatsirado. Greičiausiai bijomasi įsivelti į šį sunkų ir nedėkingą darbą. Neturėdama kitos išeities Spaudos Sąjunga pati pradės laikraštį redaguoti, paskirdama tris savo narius šiam darbui. Jie yra: Vincas Augustinavičius, žinomas visuomenininkas ir laikraščio "Šachmatų skyrelio" vedėjas, Bronius Žalys, skautininkas, spaudos bendradarbis, poetas ir didelis mūsų kultūrininkas bei visuomenininkas, Vytautas Patašius, šachmatų meistras, visuomenininkas, puikus paskaitininkas ir žinomas lietuvių veikėjas Australijoje. Šie trys vyrai, padėdami nuolatinių bendradarbių, redaguos "Mūsų Pastogę", žinoma, kol atsiras nuolatinis redaktorius. Sėkmės jiems.

"SVAJONĖS" KONCERTUOJA

Vieną kartą Australijos lietuviai jau turėjo progos išgirsti jaunąsias Melbourne dainininkas, kurios tikrai sužavėjo visus klausytojus. Savo didelio pasisekimo padaršintos, jos su nauju repertuaru ir vėl gastroliuoja Australijos lietuvių kolonijose. Sydnėjaus koncertas įvyko liepos 20 dieną. Pilna didžioji Lietuvių Klubo salė su malonumu klausėsi šio "Svajonių" grupės koncerto, kurią sudarė: Virginija Bruožytė, Birutė Kymantienė, Zita Prašmutaitė ir adelaidiškis, kylantis baritonas Petras Račkauskas. "Svajonių" muzikiniam pasirošimui vadovauja Danutė Levickienė ir koordinatore yra Aldona Butkutė, techniškąjį darbą atliekant Jonui Šliogerui.

Koncertas buvo tikrai puikus ir jam pasibaigus, karštais plojimais, buvo dar išprašyta sudainuoti trys dainos. Koncerto dalyviai buvo apdovanoti gėlėmis ir juos sveikino ir pristatė Sydnėjaus Jaunimo Sąjungos pirmininkė dr. R. Barkutė.

Visas "Svajonių" pelnas eina į Pasaulio VI-jo Liet. Jaunimo Kongreso, įvykstančio 1987 metais Australijoje, išdą. Australijos lietuvių gyvenime tai bus didžiausias kultūrinis, politinis ir socialinis įvykis, į kurį atvyks ir virš 300 lietuvių atstovų iš viso pasaulio. Visas darbas jau eina prie pabaigos ir Jaunimo Kongresas turės būti tikrai pavykęs.

Buv. Mūsų Pastogės redaktorė Rita Juzėnaitė su Sydnėjaus klebonu prel. P. Butkum spaudos baltiaus metu.

"Svajonės", po visų savo koncertų Australijoje, šių metų pabaigoje aplankys ir Ameriką su Kanada ir ten, pilnai tikiu, žavės klausytojus ir skleis Pasaulio Jaunimo Kongreso idėją vietinio jaunimo tarpe.

MIRĖ ALGIRDAS KRUŽAS

Melbourne gegužės mėn. mirė tylusis mūsų visuomenės veikėjas, spaudos bendradarbis Algirdas Kružas. Gimęs Seirijuose, Dzūkijoje, kur tėvas buvo vargonininkas ir augino šešetą vaikų, jis mokėsi Alytaus gimnazijoje, priklausė literatams ir aktyviai reikėsi šaulių organizacijoje. Baigęs gimnaziją, jis studijavo teisę VD Universitete Kaune, bet atėjęs rusams, dėl nepalankumo naujai valdžiai, turėjo iš universiteto išeiti ir slapstytis, vėliau Dzūkijoje aktyviai reikšiantis rezidenciniame ir partizaniniame judėjime. Pasitraukęs į Vakarus ir laimingai sulaukęs karo pabaigos, pradėjo aktyviai dalyvauti lietuvių stovyklose, važinėdamas po Vokietiją, Belgiją ir kitur ir ieškodamas lietuvių belaisvių, patekusių į belaisvių stovyklas. Jis išgelbėjo ne vieną buvusį iš sugražinimo atgal į Sov. Sąją, nes mokėdamas gerai keletą kalbų, kaip pasakoja jo išgelbėtieji, jis ne vieną kartą, net pats savo gyvybę rizikuodavo, kad tik galėtų padėti nelaimingiesiems belaisviams. Vėliau, gyvendamas Hanau stovykloje, jis studijavo Darmstadt Aukšt. Technikos mokykloje ir, atvykęs į Australiją studijas baigė British Institute of Technology.

Australijoje tuoj pat įsijungė į lietuvišką darbą, Woomeroj suorganizavo lietuvišką Apylinkę, rinko pinigų ir siuntė siuntas džioga sergantiems lietuviams, pradėjo bendradarbiauti "Mūsų Pastogėje", "Australijos Lietuvyje" ir rašė apie Australiją į "Argentinės Balsą". Atlikęs darbo sutartį, persikėlė į Hobartą ir čia sukūrė lietuvišką šeimą, perėmė lietuviškos Bendruomenės vadovavimui,

ties bausme. Tačiau skausminga ir sunki liga nutraukė jo gyvenimą, paliekant žmoną, pasireiškančią teatriniame mūsų gyvenime ir sūnų Petrą, žinomą jaunimo organizacijų veikėją. Ilsekis ramybėje, Algirdai.

IŠKILI LIETUVAITĖ

Jeigu pokariniame Australijos gyvenime drabužių mados ir apsirengimas, ypačiai moterų, buvo gana smarkiai atsilikęs nuo Europos ir Amerikos madų, tai jau šiandien to pasakyti negalima. Mados ir drabužiai yra tokie patys kaip ir visur Vakarų pasaulyje. Prie to labai daug prisidėjo naujieji ateiviai ir šiandien madų ir drabužių kūrime ir gamyboj dominuoja europietiškos kilmės žmonės. Konkurencija čia yra labai didelė. Tarp jų, jau labai aukštai iškilusi yra Sydnėjaus lietuaitė Alma Kavaliauskaitė-Rountree. Jos madų firmą "Mellior" jau labai gerai yra žinoma ir už Sydnėjaus ribų. Išaugusi puikioje sūpiratusių ir gerų lietuvių Margaritos ir Stasio Kavaliauskų šeimoje, Alma kalba labai gerai lietuviškai.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajaime pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI paremia ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

"Amber Holidays"

1986 M. EKSORSIJOS I LIETUVĄ

Rugpiūčio 14 — 1555.00	Rugsėjo 17 — 1421.00
Rugsėjo 2 — 1885.00	Spalio 1 — 1538.00
Gruodžio 26 — 1476.00	

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

[Istaigai vadovauja:
ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms —
sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT
TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT #TA 0324

A.A. ČESLOVAS GEDGAUDAS

Vytautas Plukas

Nekrologas tartas Vytauto Pluko atsisveikinant velionį Santa Monikoje, Kalifornijoje.

Žemaičių didikų Gedgaidų giminės šaknys siekia gilią mūsų tautos senovę — net Vytauto Didžiojo laikais.

Velionio Česlovo tėvas, pulkininkas Mykolas Gedgaidas, lietuvis-šviesuolis dar caristinės Rusijos priešpaudos laikais, Nepriklausomybės atgavimo talkininkas, vienas iš Lietuvos kariuomenės organizatorių,

lietuvių artilerijos tėvu vadinamas, savanoris-kūrėjas.

Jo sūnus velionis Česlovas gimė 1909 metais Kaune ir augo tėvų dvare prie Šaltuonos upės, netoli Eržvilko ir į rytus nuo Tauragės.

Tėvų kilme, šeimos tradicija ir geru pavyzdžiu auklėjamas jis visa savo esybe jautė tėvynės kraują ir lietuvišką pulsą. Jau iš mažens jis buvo palinkęs skaičiuoti istorinius veikalus. Dar jaunam Česlovui tėvas įdiegė tautinį sąmoningumą, pilietinį pareigingumą ir

Lietuvos istorijos meilės pradus.

Po pradinio ir vidurinio mokslo Lietuvoje Česlovas baigė gimnaziją pas vienuolius Oratorionus Nicoje, Prancūzijoje. Jo bendramoksliais (ir jis tuo didžiuosi) buvo dabartinis Monaco valdovas, tada princas Rainier, įžymiu tapęs aktorius - aktorius prancūzas Noel-Noel ir kiti.

Velionis vėliau studijavo Politinių Mokslų Institute Paryžiuje, o Sorbonos Universitete senąsias kalbas: sanskritą, persų, hetitų, eskumbrų, slavų, taipogi lotynų ir graikų. Iš modernių jis mokėjo prancūziškai, itališkai, ispaniškai, rusiškai, serbiškai ir bulgariškai.

Jis domėjosi ir meno istorijos studijas gilinino Luvro muziejuje.

Baigęs studijas Paryžiuje velionis 1930-tais metais grįžta tėvynėn parsiveždamas diplomus ir džiovą. Sveikdamas Zarasuose, profesorius Augustino Voldevaro egzilės draugystėje ir pokalbiuose su juo, velionis giliai įsisąmonino lietuvių tautos kilmės ieškojimo svarbą ir būtinumą.

Pasveikęs Česlovas Gedgaidas buvo paskirtas raštinės vedėju į Lietuvos pasiuntinybę Romoje, o 1938-tais metais grąžintas į Užsienių Reikalų Ministerijos administracijos skyrių.

Vilniui sugrįžus, jis paskiriamas Valdininku Ypatiesiems Reikalams, vėliau Protokolo šefo pavaduotoju.

Po karo, vėl atsidadęs Paryžiuje, jis dirbo Prancūzų Ministerijų Kabineto konfidencialių vertimų skyriuje ir vėl tęsė studijas Sorbonoje.

Gaila, septynių metų triūsą nespėjo apvainikuoti doktoratu, nes atėjo eilė važiuoti į Ameriką. Čia atvykus, jo žodžiais tariant, velionis bandė "...lietuvišku dinamitu sukelti bangas užmigusiame Lietuvos ir lietuvių praeities tvenkinyje." Todėl ir gimė su dideliu darbštumu ir išpareigojimu, beveik pagrindiniu gyvenimo užduotimi tapusi, 1972 metais pasirodžiusi jo parašyta knyga "Mūsų Praeities Beieškant".

Ižangos vietoje autorius rašė: "...nesgi ryžausi stipriais mano šiandieniais žodžiais priminti pilkapių milžinų žygius, žvaigždžių stebėtojų mokslą, aiškiaregių protą, mūsų šviesios tautos darbščias ir kūrybingas rankas."

Įtemptas darba darbovietėje ir prie knygos rašymo jau 1968-tais metais privedė prie pirmojo perspėjamojo skambučio — širdies priepuolio. Vėliau sveikata

A. A. Česlovas Gedgaidas

V. Pluko nuotr.

šlubavo ir blogėjo. To pasekmėje jam noromis-nenoromis teko daug kame pakeisti gyvenimo būdą, pradėti savę taupyti, bet knygos rūošimas nenutrūko.

Visą gyvenimą jis jautė ir drąsiai reagavo ir pergyveno svetimausių mums daromą istorinę klaidą, nevengdamas ironiškai kreivo šypsno ar sarkastiškos frazės.

Velionis nebuvo abuoju ir dabarties pasaulio politikos ar mūsų viusomeninio gyvenimo paradoksams ir dviveidiškumui. Jis turėjo labai stiprų blogio ir gėrio pojūtį ir savo liniją. Jis buvo netrivialus gyvenime, dėl to gal kartais nesuprastas ar neįvertintas, įdomus pašnekesyje ir rašte, mėgo šviežią mintį, originalią istorinių faktų sintezę.

Romantikas, svajotojas, bet ir pragmatikas. Paminėti, kad jis buvo sąmoningas lietuvis, skambėtų beveik įžeidžiamai. Jis buvo visoje savo esybėje nuoširdus ir gilus patrijotas.

Mėgo meną, muziką, šachmatų ir tenisą. Visada džentelmenas. Jautrus šeimai ir gyvenimui, aplamai.

Ir praėjusio šeštadienio rytą (liepos mėn. 19 d.), pagal jo atkurtą Aisčių kalendorių 3476-taisiais Taurajos metais, jo siela išskriejo Gintaro Keliu pas protėvius į dausas.

Užjaučiame liūdesyje jo gyvenimo draugę ir bendra-

keleivę Eleną Kazlauskaitę-Gedgaidienę, kuri 44 metus dalinosi bendro gyvenimo džiaugsmiais ir rūpesčiais. Pati studijavusi istoriją Vytauto Didžiojo Universitete ji gerai suprato jo misiją, inspiravo ir rėmė savo mylimą vyrą lietuvių praeities studijų darbe.

Reiškiamo užuojautą sūnums Algirdui su šeima ir Vytautui, netekusiems iškilaus tėvo.

Užjaučiame seserį Mariją Gedgaidaitę - Butkienę liūdesyje.

Velioniui ir išeivijoje žemaitijos miškai pasiliko slaptingi ir vis šnabzdėjo apie Lizdeikos vaidilučių grožį ar žynės Akirūnės pranašystes Perkūno šventykloje.

Jis savo knygoje rašė: "Siela — tai abstraktas... Štai tiesos tiesa: tavo siela, tai nemirtinga visatos sielos — Barmos dalis; kaip individas tu tik visuotinės žmonijos, gyvūnijos, augmenijos harmonijos dalyvis ir jei tai vis dar bandysi užmiršti, žus visa planeta."

Aš noriu ir kartu jaučiuosi velionies įpareigotas su juo atsisveikindamas paskaityti jums mintis iš prosenovės aisčių šventraščio paimtas, kurias velionis cituoja rašydamas apie prabogių jo žodžiais "tikrai vieną Dievą, abstraktų, nedalomą, nematomą vienos kūrybos pradą": Rigvedos 10:72

"Kas dengė nebūtį anąsyk ir neapsireiškusią buitį? Kur ir kieno buvo laimingas dangus? Kur tūnojo neišmatuota gelmė?

— — —

Nebuvo tada mirties, nei nemirties. Nebuvo skirtumo tarp dienos ir nakties. Vienata, už kurios ribų nebuvo nieko kito, slinko pati be vėjo pagalbos."

Mielam tėvynainiui

A. A.

ČESLOVUI GEDGAUDUI

mirus, jo žmonai ELENAI, sūnums VYTAUTUI ir ALGIRDUI, seseriai MARIJAI BUTKIENEI ir kitiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiamo.

Vytautas ir Stefa
Gedgaidai

A. A.

ČESLOVUI GEDGAUDUI

mirus, žmonai ELENAI, sūnums ALGIUI ir VYTUI, seseriai MARIJAI BUTKIENEI ir jos šeimai reiškiamo mūsų gilią užuojautą.

Janė ir Juozas
Daunorai

A. + A.

ČESLOVUI GEDGAUDUI

mirus, jo žmoną ELENĄ, sūnus ALGĮ ir VYTAUTĄ, anūkėlius ir visas gimines nuoširdžiai užjaučiame.

Valė ir Mečys
Bankauskai
Danguolė ir Petras
Griganaivičiai

A. A.

ČESLOVUI GEDGAUDUI

mirus, žmonai ELENAI ir šeimai bei artimiesiems reiškiau gilią užuojautą.

Emilija Čekienė

Jonas Demereckas Lietuvos kario uniformoje.

Remia Vasario 16 gimnaziją

Šviesus lietuvis, savanoris kūrėjas, Lietuvos nepriklausomybės kovų dalyvis **Jonas Demereckis, Vasario 16 lietuvių gimnazijai paaukojo 15,000 dol.** Tai pirmą tokia stambi auka gaisre nukentėjusiai lietuvių gimnazijai atstatyti.

Jonas Demereckis gimė 1897 m. birželio 19 d. Gėgaudiškio valsč., Šakių aps. Lietuvai paskelbus nepriklausomybės atstatymo aktą, 1918 metų pabaigoje stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę ir tarnavo Kaucho komendantūroje. Baigęs karo milicijos mokyklą, dirbo generalinio štabo žvalgybos skyriuje. Okupacijų metu slapstėsi ir išvengė arešto. Frontui artėjant 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, kasė apkasus, dirbo karo pramonėje. Gyveno DP stovyklose ir 1949 m. atvyko į JAV ir dirbo transporto bendrovėje. Išėjęs į pensiją, apsigyveno Phoenix, Arizonoje, kur ir da-

bar savo aukso saulėlydžio dienas leidžia. Parašė ir išleido atsiminimus iš savo pergyvenimų.

Jonas Demereckis 1967 metais lankėsi Europoje ir buvo susitikęs su Vasario 16 gimnazijos mokytojais bei vadovais. Arčiau susipažinęs su Vasario 16 gimnazijos paskirtimi ir auklėjimu įsitikino, kad tik Vasario 16 gimnazija išmoko jaunuolius lietuvių kalbos, istorijos ir įdiegia tėvynės Lietuvos meilę. Jonas Demereckis yra dar vienas šviesus pavyzdys, kaip reikia išlaikyti lietuvių praeities ir ateities tarpą. Savo jaunystėje kovojęs už Lietuvos laisvę, dabar džiaugiasi galės paremti kitų dirbamą lietuvių išlaikymo darbą.

Vasario 16 gimnazijai remti centrinis komitetas, vadovaujamas Karolio Milkovaičio, nuoširdžiai dėkoja šviesiajam lietuviui Jonui Demereckiui, už jo to-

PASIRUOŠIMAS VIENOS KONFERENCIJAI

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė skatina laisvojo pasaulio lietuvių visuomenę, ypač gyvenančius Europoje, JAV ir Kanadoje, gausiai dalyvauti Pasaulio Pabaltiečių santalkos organizuojamose demonstracijose už Pabaltijo valstybių laisvę 1986 m. lapkričio 4 d. Vienoje, Austrijoje, ryšium su ten įvykstančia Europos Saugumo ir bendradarbiavimo konferencija. Šiaurės Amerikos lietuviai kviečiami pasinaudoti visomis organizuojamomis priemonėmis tuo metu vykti į Vieną. Pasaulio ir kraštų Bendruomenių atstovai dalyvaus Vienoje ir visokiais būdais kels Lietuvos reikalus, bendradarbiaudami su kitomis organizacijomis bei institucijomis, siekiančiomis tų pačių tikslų.

★★★

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Visuomeninių reikalų komisija savo posėdyje 1986 m. liepos 19 d. Washingtone apsvaistė artėjančios Vienos konferencijos keliamus uždavinius pristatant Lietuvos reikalus. Vienos konferencijoje bus peržiūrimas Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos baigiamojo akto įgyvendinimas. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė kartu su JAV, Kanados ir Europos kraštų Bendruomenėmis sieks kelti Lietuvos laisvės bylą, ypač diplomatinėje veikloje, ir taip pat prisidės prie kitų organizacijų planuojamų masinių pasireiškimų.

Komisija, susidedanti iš dr. Tomo Remeikio, Juozo Denio ir Gintės Damušytės, ruošia Helsinkio akto septinto principo (žmogaus teisių) ir aštunto principo (tautų apsisprendimo) vykdymo Lietuvoje dokumentaciją. Konferencijos delegatams numatoma įteikti dokumentų rinkinį su atitinkamais memorandumais. Dokumentacijos skleidimas bus dviejų fazių. Pirmoje visi konferencijos dalyviai gaus dokumentaciją per LB kraštų valdybas dar prieš konferencijos pradžią. Antroje fazėje dokumentacija bus pateikta konferencijos delegacijoms Vienoje. PLB kartu su kitų kraštų Bendruomenių pagalba tam tikslui siunčia trijų asmenų štabą į Vieną: Šveicarijos LB krašto valdybos pirmininką Narcizą Prielaidą, Lietuvos informacijos centro narę Gintę Damušytę ir vieną asmenį iš Kanados.

Helsinkio akto idealų vykdymui savo gyvybės yra paaukoję Helsinkio grupės nariai Lietuvoje bei Sovietų Sąjungoje. Jų atminimui bei jų veiklos priminimui yra ruošiamas monografija, skirta Lietuvos Helsinkio grupei.

kią reikšmingą auką.

Taip pat dėkoja už antrą stambesnę auką — 3,000 dol., persiūtą Evangelikų centrines tarybos iš J. Suvio palikimo.

Vasario 16 gimnazijai remti centrinis komitetas dar kartą primena, kad aukos yra reikalingos ir labai laukiamos.

Čekius, išrašytus Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu, siųsti:

Ms. Jadvyga Šliažas-Biskis, P. O. Box 911, Evanston, Ill. 60204.

Remkime vienintelę laisvajame pasaulyje esančią lietuvių Vasario 16 gimnaziją. (aj)

Mongrafijoje bus pateikti grupės darbai bei jų išleisti dokumentai kartu su akademiniu jų veiklos įvertinimu.

Pabaltiečių Santalka Vienos konferencijos metu ruošia viešas demonstracijas, prie kurių prisiekimo prisideda ir Lietuvių Bendruomenė. Šių demonstracijų organizatoriai yra latviai. VLIKo prašoma, PLB prisidės prie šio įvykio organizavimo ir todėl dabar kreipiasi į pasaulio lietuvių ir LB kraštų valdybas Europoje, prašydama gausiai demonstracijose dalyvauti. Taip pat PLB tariasi su Vasario 16 gimnazijos vadovybe, kad gimnazijos mokiniai vyktų į Vieną demonstruoti dėl Lietuvos laisvės.

Salzburge įvykstančiame Europos kraštų LB ir Jaunimo sąjungų atstovų suvažiavime šie reikalai bus detalčiai pristatyti PLB Visuomeninių reikalų komisijos nario Narcizo Prielaidos ir PLB vicepirmininkės Birutės Jasaitienės.

PLB ir kraštų Bendruomenės veiks per įvairių kraštų delegacijas, bandydamos sudaryti sąlygas minėtiems planams įgyvendinti.

Visa ši plati ir Lietuvai svarbi programa pareikalauja didelių išlaidų. Kreipiamės į lietuvių visuomenę ir prašome paremti

šiuos Lietuvių Bendruomenės planus aukomis.

PLB Visuomeninių reikalų komisija

BOSTON

LIETUVIS KANDIDATAS Į BOSTONO MERĄ

Juozas Casperas iš So. Bostono yra vienintelis lietuvis, kuris dalyvauja Bostono politiniame gyvenime. Dabar jis apsisprendė kandidatuoti į Bostono miesto mero vietą. Taigi, ateinančiuose rinkimuose jam teks susigrumti su dabartiniu meru Raymond Flynn. Liepos 20 d. dienraštis The Boston Globe skyriuje Focus paskelbė platų straipsnį apie Juozą Casperą. Jame nurodyta, kad Juozas Casper yra lietuvių kilmės. Jo seneliai atvykę iš Lietuvos. Pats J. Casper sėkmingai veda laidotuvių namus, dalyvauja lietuviškame gyvenime, lanko lietuvių rengimus, daugelį metų buvo išrenkamas So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos direktoriumi.

Šviesaus atminimo

A. A.

DR. PROF. PRANUI JUCAIČIUI

mirus, jo svainiui Dr. Prof. STASIUI JAN-
KAUSKUI ir artimiesiems reiškiame gilią
užuojautą ir kartu liūdime.

Leokadija, Mečys, Rita ir Leonas
Balai

A. A.

BRONEI STYRIENEI

mirus, dideliame skausme likusiam jos vyrui
ANTANUI STYRAI reiškiame gilią užuojau-
tą ir kartu liūdime.

Leokadija ir Mečys Balai
ir šeima

Lietuvos jūrų skautijos pirmūni

A. A.

DR. JULIUI JURGĖLAI

mirus, žmonai MARIJAI, sūnums ir bro-
liams skautininkams PETRUI ir KOSTUI
reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Jūrų Skautininkų
Grandis

DOVANŲ PARDUOTUVĖ PATRIA

2646 West 71st Street,
Chicago, Ill. 60629

Gintarai, tautodailė, laikrodžiai, brangenybės, TV, elektronika, pardavimas ir taisymas. Taip pat didelis pasirinkimas prekių siuntimui į Lietuvą. Galima gauti spalvotas video juostas iš VII Tautinių šokių šventės.

Savininkai Fr. ir A. Šlutai,
telef. (312) 778-2100

Gegužinės šeimininkės ir padėjėjai: D. Pautienienė, E. Kucinienė, T. Markeliūnienė, B. Jucenienė, V. Židžiūnas (pirm.), S. Šlapelienė, E. Mineikienė, dr. Vaitkus ir E. Strazdienė.
Visos nuotraukos dr. D. Degėsio

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?

3001 W. 59th Str.
Chicago, Ill. 60629
Tel. 312 (471-3900)

LIETUVIŲ FONDAS **LITHUANIAN FOUNDATION**

Santrumpos: atm. įn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — aukotojas, įm. — įmokėjo, atst. — atstovauja, asm. — asmuo, įgal. — įgaliojimas, suma po pavardės — įnašų iš viso.

1986 m. gegužės mėn.

1 x \$10 Nagevičius Leonidas, \$220.
2 x \$20 Šeputa Jonas atm., \$320; Urbonas Vincas ir Ona, \$345.
1 x \$30 Lietuvių Padėkos Paminklo Fondas: Kasaitis Edmundas, \$4,625.
2 x \$50 Vaišnys Juozas ir Elona, \$500; Viliušis Adomas, \$200.
5 x \$100 Antanaitis Algirdas T., \$1,350; Leščinskienė Julija, \$300; Prižgintas Vacius ir šeima, \$2,300; Širvinskaitė Jadvyga: įm. Širvinskaitė Bronė, \$100; Sužiedelis Aras Paulius: įm. močiutė E. Ribokienė gimnazijos baigimo proga, \$100.
2 x \$200 Januškevičius Juozas ir Anelė, \$1,400; Kalvėnas Leonas atm. įn.: Kalvėnienė Salomėja, \$200.
1 x \$600 Mačernis Pranas ir Rožė, \$1,100.
1 x \$752,91 Jurašūnas Juozas testamentinis palikimas, \$1,752.91.
3 x \$800 Mačernienė Jadvyga atm. įn.: P. R. Mačernis, \$1,000; Petrošius Francis A. atm. įn.: P. R. Mačernis, \$1,000; Rinkevičius Jonas atm. įn.: P. R. Mačernis, \$1,000.
1 x \$900 Virškus Juozas atm. įn.: Virškuvienė Klara \$665, Aušrotas V. ir B. \$28, J. Rugys \$25 ir 16 kitų asm., \$1,000.
1 x \$15,000 Sutkus Viktoras ir Veronika, \$22,025.
1 x \$20,000 Felikso ir Marijos Mandeikių Stipendijų Fondas: Mandeikis Feliksas testamentinis palikimas, \$20,000.
Iš viso \$40,732.91.

1986 m. birželio mėn.

1 x \$25 Urbonas Vincas ir Ona, \$370.
9 x \$100 Abromas Nikodemus atm. įn.: Makaras Antanas, \$100; Bielskienė Elena: įm. Sapetka Kazimieras, \$100; Juodaitis prel. Justinas atm. įn.: įm. Sapetka Kazimieras, \$100; Lietuvių Padėkos Paminklo Fondas: Kšečkauskas Liudvikas ir Marija, \$4,725; Naikuvienė Agutė: įm. Sapetka Kazimieras, \$100; Sapetka Antanas: įm. Sapetka Kazimieras, \$100. Sapetka Jonas atm. įn.: įm. Sapetka Kazimieras, \$100; Sapetka Petras: įm. Sapetka Kazimieras, \$100; Sapetka Pranas atm. įn.: įm. Sapetka Kazimieras, \$100.
3 x \$200 Černius Kazys ir Filomena, \$2,000; Sapetka Juozas ir Marija: atm. įn.: Sapetka Kazimieras, \$200; Sapetka Kazimieras, \$1,200.
1 x \$300 Mažionienė Ona atm. įn.: Mažionytė Ona, Stropienė Aniceta, \$1,000.
2 x \$500 Bikinas kun. Pranas atm. įn.: Mikalauskaitė-Bikinaitė Emilija, \$500; Matonienė-Mikalauskaitė Roma atm. įn.: Mikalauskienė Emilija ir Mikalauskas Vidmantas, \$500.
1 x \$540 Alminas prof. Kazimieras atm. įn.: Gruodis Emilya \$100, po \$50 Jonynas Saulė ir A. V., Lukšis Antonina ir Markevičius A. ir V., \$35 Jasiukonis Paulius ir Dalia, po \$25 Činga Jonas ir Aldona, Kvečas Simas ir Jadvyga, Lambertas Monica, Pamataitis Petras ir Elvyra, Sinkys Emilis ir Julia, Sirutis Aloyzas ir Gražutė ir 7 kiti asm., \$540.
1 x \$1,000 Beržinskienė Otilija atm. įn.: Beržinskas Valteris, \$1,000.
1 x \$1,580 Mieželis gen. Vladas atm. įn.: \$1,000 Sanguinazzi Silvio, \$115 Mieželis Raimondas, po \$50 Cargal Warren, Dambrauskas Marijonas, \$30 Liubartas Sofija, po \$25 Beeman D. M., Josen Emily, Sirutis Aloyzas ir Gražutė ir 14 kt. asm., \$2,130.
Iš viso \$5,945.00.

Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas 1986.VI.30 pasiekė 3,432,736 dol. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą 1,792,586 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauti 884,784 dol.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, INC. A NOT-FOR-PROFIT
TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION,
3001 West 59th Street, Chicago, IL 60629”

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuviybės išlaikymas.

Cape Cod lietuviai

PUIKI GEGUŽINĖ

Liepos 19 d. puikioje p.p. Bronės ir Antano Jucėnų sodyboje Centerville įvyko jau tradicija virtęs vasaros lietuvių subuvimas - piknikas su labai gausia ir turtinga loterija. Menininkai Vytautas Sakalauskas ir Sakalauskienė buvo išstatę savo dailės paveikslus ir meniškąs nuotraukas. Veikė bufetas su valgiais ir išgerimais. Svarbiausia, kad dešros buvo pačių lietuvių specialistų namuose pagamintos, todėl ir skanios.

Svečių buvo turbūt kuone visi Cape Codiečiai ir daugelis svečių atvykusių iš artimų ir tolimų vietovių.

Padėka priklauso veikliai valdybai su pirmininku Vl. Židžiūnu priešaky ir visiems, kurie bet kuo prisidėjo pikniko tvarkymui ir jo pasisekimui.

Ypatinga padėka tai p.p. Jucėnams už leidimą naudotis savo sodyba, bet svarbiausia, kad pažadėjo ir leido ir kitais metais ruošti čia pikniką.

Padėka visiems už gausius ir vertingus fantus ir dovanas loterijai, ypač p.p. Rastoniams už visą dėžę (12 bonkų) prancūziško vyno, Treinienėi už gražią lietuvišką lėlę ir liet. juostas, Kontautams už siuvamą mašiną ir kt. už vertingas dovanas.

Aišku, kad daug ir įvairaus darbo teko atlikti, tačiau labai malonu, kad bendru darbu galima puikiai sutarti ir pabendrauti, tai už tad padėka ir pagarba visiems kartu dirbusiems.

Tai iki pasimatymo kitais metais toje pačioje vietoje Cape Cod lietuvių piknike.
(jed)

MIRTIES AUKOS

Mirtis teberetina Bostono lietuvių eiles. Štai birželio 19 d. So. Bostone mirė Paulina Kalvaitienė, ilgametė Bostono Aukštesniosios lituanistikos mokyklos mokytoja ir uoli skautų veikėja. Liepos 12 d. Lowelllyje mirė Bruno Griauzdė, Aleksandro Griauzdės brolis. O liepos 23 d. Dorchesterlyje mirė Kazys Šimėnas, kuris reikšėsi Amerikos Lietuvių Tarybos vietos skyriaus. LB Bostono apylinkės. LKV S-gos Ramovės skyriaus, šaulių ir Balfo veikloje, o taip pat rėmė lietuvių skautus.

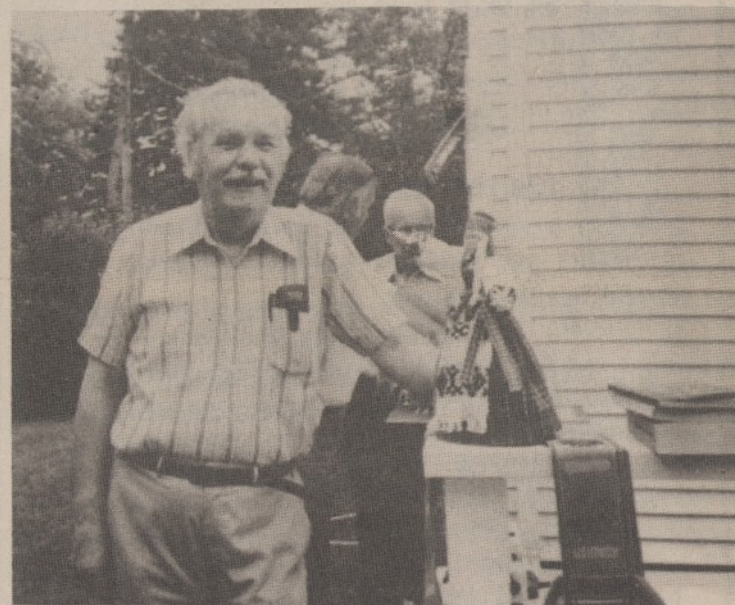
• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.**

Gegužinės kasininkės: Irena Jansonienė ir Bronė Vasienė.

Gegužinėje susitikę R. Degėšienė, I. Mickūnienė, B. Zdanienė, Č. Mickūnas, I. Kuprevičienė ir R. Veitas.

Dr. E. Jansonas prie loterijos dovanų stalo...

INTERNATIONAL

RŪTA PAUPERIENĖ, Įstaigos vedėja

1986 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

NR. 8605 RUGSĖJO 12 — RUGSĖJO 26 D.
Iš New Yorko \$1,685.00

Nr. 8607 GRUODŽIO 20 — SAUSIO 3, 1987
Iš New Yorko \$1,471.00

Kelionių maršrutas:

1 diena Maskvoje, 11 dienų Lietuvoje,
2 dienos Helsinkyje.

Kaina (nakvojant dviese kambaryje) įskaito visas susisiekimo išlaidas, viešbučius, maistą, operos, baletų, teatro ar Filharmonijos bilietus, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų.

Šalia įprastinio maršruto, rugsėjo mėnesio ekskursantai lankys Panevėžį. Gruodžio mėnesio kelionės dalyviams bus parūpinami bilietai į specialius naujajamietinius spektaklius Operos ir baletų teatre arba Filharmonijoje.

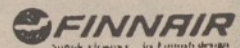
Tarpininkaujame, perkantiems automobilius. Kainos:

Volga GAZ 24-10 — 5,600 rb.
VAZ 2107 — 4,470 r.
VAZ 2106 — 4,130 r.
VAZ 21003 — 3,900 rb.
VAZ 21013 — 3,360 rb.

Padedame sutvarkyti dokumentus iškvietimams.

G. T. INTERNATIONAL, INC., P.O. BOX 29163,
CHICAGO, ILLINOIS 60629, USA. TELEFONAI:
(312) 471-1700 arba 471-1702.

Skrendame erdviais „FINNAIR“ lėktuvais.

Sukaktuvėninkas Antanas Garmus su žmona Veronika tarp susirinkusių svečių.

ANTANUI GARMUI 80 METŲ

Antanas Garmus, buvęs clevelandietis, dabar gyvenąs Juno Isles, Fla., buvo gražiai pagerbtas draugų 80 metų amžiaus sukakties proga.

Antanas Garmus gimė gražioje Suvalkijos lygumoje, kur jo tėvai turėjo virš 100 hektarų ūkį. Augo gausiojo šeimoje — 4 mergai-

tės ir 4 berniukai. Tėvai visus vaikus išmokslino, kurie vėliau Lietuvoje užėmė atitinkamas vietas.

I šį pagerbimą, kurį surošė žmona Veronika, taip pat atvyko jos sesutė su vyru p. p. Šetikai.

Jubilijatas buvo apjuostas juosta atsiųsta giminių iš Lietuvos. Dedant juostą buvo sudainuota Lietuva brangi ir po to prisegta balta rožė.

žmona parašė specialų sveikinimą visų giminių vardu, kurie negalėjo dalyvauti. Ji tą minėjimą pravedė ir paskaitė "Atsisveikinimą su artimaisiais ir tėvyne".

Jubilijatas visiems padėkojo už atsilankymą ir dovanas. Padėkojo fotografams, mielam svainiui A. Šetikiui ir A. Urbonui, kurie viską užfiksavo nuotraukomis. Padėkojo ir žmonai, kuri išsiuvinėjo didelį paveikslą, dirbdama virš 1500 valandų.

Labai šiltais žodžiais gražius linkėjimus pasakė: A. Šetikas, J. R. Mildažiai, V. Urbonienė, A. Pilipavičienė, A. Steponauskas, P. Mikšys.

Gauta daug sveikinimų iš Lietuvos nuo giminių. Sveikino D. R. Nasvyčių šeima, I. Jonaitienė, J. S. Leonai, A. Pažerienė, A. Laukaitis ir kiti.

Prie vaišių stalo buvo sugiedota ilgiausių metų. Vi-

si svečiai linksminosi ir buvo gražiai padainuota. Visi, visi linkėjo stiprybės, sveikatos ir gyventi ilgiausius metus. (k)

NAUJA REZOLIUCIJA

Baltų Laisvės lyga, veikdama kartu su JAV LB Krašto valdyba prieš pusantro mėnesio pradėjo rūpintis JAV Kongrese praveisti jungtinę rezoliuciją, kuri įpareigotų Amerikos vyriausybę kasmet oficialiai painformuoti visus Jungtinių Tautų narius apie prievartinio Baltijos valstybių inkorporavimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimą.

Rezoliucijos tekstą paruošė Baltų Laisvės lyga, o rezoliucijos pateikimu kongresui rūpinosi LB Krašto valdyba. Atstovų rūmams rezoliuciją pateikti sutiko respublikonas kongresmanas iš Kalifor-

nijos Robert Dornan ir demokratė kongresmanė iš Ohio Mary Rose Oakar, demokratų "Caucus" sekretorė. Daug palankumo ir Baltijos valstybių reikalo supratimo parodė šių kongresmanų štabų nariai, kuriems pavesti užsienio politiką liečią klausimai — dr. Jerry Gideon ir Andy Sedinsky.

Šiuo metu tariamasi su įtakingais senatoriais, kad tą pačią rezoliuciją pateiktų Senatui.

Baltų Laisvės lyga tuo pačiu klausimu buvo kreipusis į JAV ambasadorių prie Jungtinių Tautų. Ambasadoriaus pavaduotojas Herbert S. Okun birželio 3 d. rašytame laiške praneša, kad tuo reikalu tariamasi su "atitinkamomis įstaigomis Washingtone".

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Taupa

- Lithuanian Credit Union
- Lietuvių kredito kooperatyvas
- Tel. (216) 481-6677

TAUPYKITE IR SKOLINKITĖS
vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

KIEKVIENA SĄSKAITA FEDERALINĖS VALDŽIOS
APDRAUSTA IKI \$100.000

MOKAME AUKŠTESNES
PALŪKANAS UŽ:

Reg. sąskaitą. 'Super'
Share sąskaitą. Taupymo
certifikatus. I R A
sąskaitą.

SKOLINAME GERES-
NĖMIS IŠSIMOKĖJIMO
SĄLYGOMIS

Asmeniniams reikalams.
Automobilių pirkimui.
Namų pagerinimui.
Namų pirkimams.

Parduodame Money Orders, Travelers Cheques, priimame
mokesčius už elektros, šildymo, telefono ir vandens
sąskaitas.

VASAROS DARBO VALANDOS

Antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais nuo
10:00 val. r. — 2:00 val. p. p.

Penktadieniais nuo 2:00 val. p. p. — 6:00 val. vak.

Šeštadieniais nuo 10:00 val. r. iki 1:00 val. p. p.

adv. A. Sirvaičio įstaigos patalpose Lietuvių namuose.
877 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119

SEKMADIENIAIS

11:00 val. r. — 12:00 val.

Dievo Motinos parapijos patalpose
(centrinėje TAUPOS būstinėje).

18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119

Superior Savings

ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams
pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių
ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00,
penktadieniais 9:00 iki 6:00;
šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JONAS DUNDURAS, adv. RAMON FOLTZ,
ROMA MAJOROVAS, ALGIS MATAS, PETRAS
MATAS, PATRICIA SAJOVEC, DALIA
ŠIRVAITIS, adv. HOWARD TURNER.

VLIKAS KVIEČIA LIETUVIŠKAS ORGANIZACIJAS PASITARIMUI

VLIKas kviečia lietuviškų organizacijų pirmininkus ar jų atstovus dalyvauti š. m. rugpiučio 23 d. 10 val. ryto Celvelande, Lietuvių Namuose (877 East 185th St.), šaukiamame bendrame pasitarime kaip pristatyti Lietuvos reikalus š. m. lapkričio 4 d. Vienoje, Austrijoje, prasidėsiančioje Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje. Vienoje bus peržiūrėta kaip buvo vykdomi 1975 m. Helsinkio Baigminio Akto nuostatai. Šiai konferencijai pasirengti vyko ekspertų pasitarimai Otawoje (žmogaus teisės), Budapeste (kultūrinis bendradarbiavimas), ir Berne (ryšiai tarp žmonių), bei Stockholme (pasitikėjimo tarp valstybių stiprinimas).

Pasaulio Pabaltiečių Santalka, kuriai dabar pirmininkauja dr. K. Bobelis, yra nutarusi Vienos konferencijos metu, lapkričio 4 d. surengti pabaltiečių demonstraciją šv. Stepono aikštėje, o sekančią dieną spaudos konferenciją. Demonstracijose kalbėti jau yra sutikę Jean Marie Daillet, Prancūzijos parlamento narys, Europos ir Pasaulio Krikščionių Demokratų Unijos viceprezidentas, ir švedas Per Ahlmark, buvęs švedijos parlamento narys 1967-1978. Abu buvę Kopenhagos Tribunolo teisė-

jai. Demonstracijose taip pat dalyvaus Vasario 16 gimnazijos mokiniai ir išpildys lietuvišką programą.

Praėjus vienuolikai metų nuo Helsinkio Baigminio Akto pasirašymo, padėtis Lietuvoje dar daugiau pasunkėjo. Lietuvos Helsinkio Grupė ir Katalikų Teisėms Ginti Komiteto nariai įkalinti ar nužudyti. Todėl ypatingai svarbu, kad Vienoje įvyksiančioje demonstracijoje dalyvautų galimai daugiau lietuvių.

Kviečiame lietuviškų organizacijų atstovus gausiai dalyvauti Clevelando pasitarimuose. Pranešimus padarys VLIKo nariai. Visais pasitarimo reikalais kreiptis į VLIKo vicepirm. V. Jokūbaitį (tel.: 216-481-7161), arba į VLIKo įstai-gą (tel.: 202-667-1980).

(ELTA)

HOUSES FOR SALE

Off East 185 Street
3 bedroom brick ranch,
1½ bath, 2 car garage. Asking 62,000.

Off East 185 Street
3 bedroom aluminum sided bungalow, own broker. Washer, dryer, range, pool table, all this for 52,500.

GEORGE KNAUS
Realtor
819 East 185 St.
481-9300

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Clevelando miesto mero George Voinovich pagerbime prie mikrofono tautybių vardu sveikino Aleksandra Kudukytė. Šalia stovi buvęs meras Ralph Perk. V. Bacevičiaus nuotr.

CLEVELANDO MERO GIMTADIENIS

Populiarus ir visų mėgiamas Clevelando miesto meras George Voinovich šiais metais švenčia savo penkiasdešimtąjį gimtadienį, kuris nepraeina nepastebėtas ir jau buvo viešai paktotinais atšvęstas.

Clevelandas, daugiau negu kiti didieji Amerikos miestai, pasižymi tiek skirtingomis etninėmis grupėmis, tiek iš jų kilusiais, politiniame gyvenime įtakingais asmenimis. George Voinovich, jau nuo seniai pažįstamas kaip lietuvių draugas ir nuoširdus bičiulis, pats kilęs iš slovėnų šeimos, nespėjo atitrūkti nuo savo kilmės kamieno ir pabrėžia savo šaknis kiekviena proga.

Š. m. liepos 28 dienos vakare į populiariąjį vokišką Hofbrauhaus restoraną, sugūžėjo etninių grupių nariai į Amerikos Tautybių Sąjūdžio surengtą merui pagerbimą. Didžioji ir šalutinė salė buvo sausakimšai pripildytos, o vėliau teko sužinoti, kad didokam skaičiui norinčiųjų neteko gauti bilietų dėl vietos stokos.

Prieš vakarienę šv. Vito parapijos klebonas Louis Baznik perskaitė invokaciją. Tautiniais drabužiais pasipuošę vaikai merą ir ponį apdovanojo gėlių puokštėmis, pagerbiant penkių dešimčių metų sukaktį. Solistui sugiedojus Amerikos himną, buvo skaniai papietauta. Programai vadovavo Tautybių Sąjūdžio pirmininkas, buvęs Clevelando meras Ralph J. Perk. Visų dideliu džiaugsmui po salę pasipylė didokas "Singing Angels" jaunuolių būrys, sklandžiai sudainuodamas eilę patriotinių ir populiarių dainų, kurioms ir publika galėjo priarti. Ralph J. Perk, gero balso savininkas, net kelis kartus kaip solistas įsijungė į dainavimą. Tenka pastebėti, kad plačiame pasaulyje, net Anglijoje ir Kinijoje gastroliavę "Singing Angels", žavūs, disciplinuoti ir muzikalūs, buvo iškelti kaip natūralūs Amerikos ambasadoriai ir jau-

Jugoslaviją. "Sugrįžęs į Ameriką, negalėjau neįvertinti to, ko pasiekė mano šeimos nariai laisvajame pasaulyje".

Sukalbėjus padėkos malda. George Voinovich asmeniškai paspaudė ranką kiekvienam, kuris buvo prie jo prisiartinęs. Svečiai skirstėsi pakeltoje nuotaikoje, patenkinti pagerbė tikrai pagarbos vertą asmenį.

Aurelija Balašaitienė

• **Tim McCormack**, Cuyahoga County Auditor, ir jo štabo nariai nori susitikti su namų savininkais North Olmsted Days, rugpiučio 21 ir 24 d.

North Olmsted gyventojai turės progą išdiskutuoti visus klausimus kurie liečia jų nuosavybes, peržiūrėti rekordus ir gauti informacijas dėl taksų sumažinimo Homestead Exemption ir H.E.A.P. programoje.

• **SLA 14 kuopos** narių susirinkimas įvyks š. m. rugpiučio 12 dieną, 7:30 val. vakaro Lietuvių Namuose. Bus pranešimai iš 100 metų jubiliejinio seimo ir svarbomi kiti reikalai.

Kuopos valdyba kviečia visus narius dalyvauti susirinkime.

• **PATRIA prekybos namuose**, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIŲ apdraudos įstaigą** — 6181 Mayfield Road, Suite 203, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti **ZENONUI** arba **SAULIUI** (216) 442-6810.

**YOUR TICKET
TO WIN
AND TRAVEL OHIO!**

MILLION DOLLAR GRAND PRIZE

SECOND CHANCE DRAWING

Win 1 of 2 Ohio-made Airstream motorhomes, plus enough cash to drive it around Ohio for a year! See back of ticket for details.

An Equal Opportunity Employer.

Lietuvių jaunimo sąjungos surengtoje politinėje konferencijoje Washingtone liepos 18-20 d. Danutė Mažeikienė, dr. Viktoras Stankus, The Plain Dealer dienraščio žurnalistas Washington Thomas Brazaitis, Ingrida Bublėnė ir Jūra Končius iš dienraščio Washington Post. J. Danio nuotr.

DIRVA

DĖL JAV IR SOVIETŲ SAJUNGOS PASITARIMO RYGOJE

Rygoje rugsėjo mėnesį JAV ir Sovietų Sąjungos delegacijos turės pasitarimus. Juose be kitų dalyvaus delegatai iš Valstybės departamento, Gynybos departamento, o Baltųjų Rūmų atstovas Jack Matlock vadovaus amerikiečių delegacijai.

Amerikos Lietuvių Tarybos vardu pirm. Teodoras Blinstrubas ir kun. Juozas Prunskis raštu kreipėsi į Valstybės departamento sekretorių George P. Shultz, į

Gynybos sekretorių Caspar W. Weinberger bei į minėtą Jack Matlock, primindami reikalą pakeisti pasitarimų vietą, nes jų pravedimas okupuotoje teritorijoje gali kai kam sudaryti išpūdį, jog Amerika pradeda svyruoti dėl okupacijos nepripažinimo.

Jei vietos pakeisti nebūtų galima, Amerikos Lietuvių Taryba paprašė, kad prieš pasitarimus būtų padarytas pareiškimas, jog šie pasitarimai nekeičia JAV politikos nepripažinti Pabaltijo kraštų inkorporavimo. Be to, ALT išryškino reikalą, kad tuose pasitari-

A. A.

MONIKAI DULIENEI

mirus, Jos vyrui KAZIUI, visai šeimai ir

artimiesiems reiškiamo mūsų gilią užuojautą

ir liūdime kartu.

Galina Leonienė
ir
sūnus Algirdas su šeima

Mieliems ADAI ir VLADUI VARNEC-

KAMS, taip netikėtai nustojus sūnaus, chemijos inžinieriaus

A. A.

VITALIO VARNECKO

reiškiam nuoširdžią užuojautą ir vietoj gėlių, skiriam Dirvai paremti auką 30 dol.

Elena Gureckienė
ir sūnūs

Mylimai Motinai

A. A.

ONAI ŠULAITIENEI

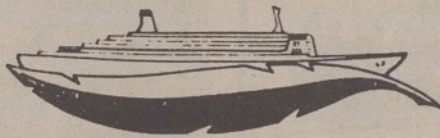
mirus, Velionės sūnų JUOŽĄ ŠULAITĮ, ilgametį aktyvų ALT S-gos Cicero skyriaus narį ir jo šeimą, nuoširdžiai užjaučiame.

ALT S-gos Cicero Skyrius

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA

organizuoja

KELIONĘ LAIVU — KARIBŲ JŪROJE

Kviečiame ALT Sąjungos narius, jų draugus ir visus lietuvius pasinaudoti šia puikia proga kartu praleisti žiemos atostogas Karibų jūroje, vakariniame pakraštyje, plaukiant SONG OF NORWAY laivu iš Miami, Floridos.

Laivas — ROYAL CARIBBEAN CRUISE LINE
— SONG OF NORWAY.

Data — 1987 m. vasario mėn. 7-14 d. d.

Sustojimai — OCHO RIOS (JAMAICA), GEORGE TOWN (GRAND CAYMAN), COZUMEL (MEXICO), ir LABADEE (NORTH COAST OF HAITI).

KAINOS (iš visų miestų) asmeniui:

Larger Outside Cabin — "A" Deck — \$1496.00
Larger Outside Cabin — "B" Deck — \$1400.00
Larger Inside Cabin — "B" Deck — \$1335.00

Visos nurodytos kainos yra vienam asmeniui, keliaujant po du asmenis kabinėje — visos kabinos turi po dvi lovas. Į kainą įskaito: lėktuvo kelionė iš Jūsų miesto į Miami, kelionė laivu, maistas laive, bei visos programos ir užsiėmimai laive.

REGISTRUOKITES! iki š. m. rugpjūčio mėn. 15 d.

Dėl tolimesnės informacijos, galima kreiptis į Vidą Jonušienę — AMBER TRAVEL SERVICE, 11745 Southwest Highway, Palos Heights, Illinois. 60463. Telef. (312) 448-7420.

muose būtų keliamas Pabaltijo valstybių nepriklausomybės reikalas, Pabaltijo kraštuose turi būti gerbiamos žmogaus tiesės, saugoma religinė laisvė, būtų palengvinta teisė emigruoti ir sujungti išskirtas šeimas ir kt.

• American for Due Process praneša, kad jau yra tariamasi su amerikiečių firma, kuri paruoš skelbimą, kuris protestuos prieš Pabaltiečių deportacijas į Sovietų Sąjungą. Šis skelbimas bus įdėtas amerikiečių spaudoje. Lietuviai yra nepaprastai gerai atsiliėpę į prašymą finansiniai paremti šį projektą. Auką šiam projektui galima siųsti: American for Due Process, P. O. Box 85, Woodhaven, New York 11421.

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus gegužinė įvyks rugpjūčio 24 d. (sekmadienį), 12 val. ateitininkų namuose ir soduose, Lemonte. Veiks užkandinė, atgaivos baras, laimėjimai ir kitos įvairenybės. Visi kviečiami dalyvauti, pabendrauti, atsigaiivinti.

• Stefa Gedgaudienė, LSS Skaucių Seserijos Vyriausia Skautininkė, liepos 31 — rugpjūčio 2 aplankė Rako stovykloje stovyklaujančius Vid. rajono skaites ir skautus, bei dalyvavo stovyklos uždaryme.

• Penssylvanijos Lietuvių Dienos įvyks rugpjūčio 17 d. Rocky Glen Park, Moose, Pa., netoli Scrantono. Bus įdomi programa.

• LB Cape Cod apylinkės valdyba, per išd. Ireną Jansonienę, Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. Ačiū.

• Mjr. Lionginas Leknickas, teisininkas, Nepr. Lietuvoje buvęs Krašto apsaugos ministerijos juriskonsulto padėjėjas, po karo ilgus metus gyvenęs Clevelande ir buvęs aktyvus Ramovės narys, liepos 31 d. mirė Toronte, kur buvo persikėlęs gyventi. Palaidotas rugpjūčio 6 d. Dirva reiškia užuojautą žmonai, sūnui, dukrai ir kitiems artimiesiems.

• Ateitininkų jubiliejinė stovykla įvyks Dainavoje rugpjūčio 10-14 d. d. Dėl registracijos kreiptis į Birutę Bublienę, 5190 Longmeadow, Bloomfield Mills, Mich. 4801, telef (313) 646-8588.

• Detroito skautai ir skautės stovyklauja Dainavoje š. m. rugpjūčio 16-24 d. d. Stovyklai vadovaus Vida Juškėnienė. Į stovyklą kviečiami ne tik vilkikai ir paukštytės, bet ir visi tuntams priklausančiai skautai ir skautės, kurie šią vasarą dar nestovyklavo.

Dėl daugiau informacijų skambinti Vidai Juškėnienėi telef. 482-8360 ar 453-3822, arba Jūratei Pečiūrienei tel. 663-8394.

• Ona Mekišienė, Los Angeles, Ca., atšventė 80 metų amžiaus sukaktį. Ta proga jos artimieji ir draugai suruošė šaunų pagerbimą Los Angeles Tautiniuose Namuose.

• Ateitininkų Nepaprastoji konferencija įvyks Toronte rugpjūčio 15-17 d. d. Rengimo komiteto pirm. Ona Gustainienė, 179 Cassandra Blvd., Don Hills, Ont., telef. (416) 445-4521. Nakvynių reikalais kreiptis į Antaną Rašymą telef. (416) 233-7757. Konferencija vyks Prisikėlimo parapijoje ir Lietuvių vaikų namuose.

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

L. Norvaišas, Easterville 5.00
B. Fleck-Šileika, Bath .. 3.00
V. Gruodis, Westmount 8.00
J. Ilenda, Cleveland 3.00
K. Žiedonis, Willoughby 5.00
P. Maželis, Los Angeles 10.00
J. Shelton, Shelton 3.00
S. Petravičius,
Miami Beach 10.00
K. Vaitaitis, Westbrook .. 3.00
H. Andruška, Woodhaven 25.00
P. Noreika, Chicago 8.00
LB Cape Cod apylinkė 50.00
M. Baliutavičius,
Venezuela 3.00
V. Aleksandrūnas,
Glendale 50.00
Dr. T. Savickas,
Monticello 3.00
Ir. Vaitkus, Chicago 5.00
M. Homlenskis, Cleveland 3.00
V. Leigh, Rome 10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

BIRŠTONAS — FLORIDOJE!

Pilnai įrengti su visais patogumais ir kasdieniniais reikmenimis vieno ar dviejų miegamųjų butai gražiam Port Charlotte miestelyje Floridos vakarinėje pusėje prie Gulfo įlankos. Ten pat yra baseinas, teniso ir kitų žaidimų aikštelės bei didelis pasirinkimas vietovių golfo mėgėjams.

Yra netoli amžinos jaunystės šaltinis "Warm Mineral Springs". Vandens nuolatinė šiluma 87° F. Iš šaltinio išteka 17 milijonų galionų vandens per parą. Sveika maudytis, nes vanduo turi daug naudingų mineralų.

Darykite rezervacijas dabar! Užsakyti butą galima 2-iem savaitėm arba visam sezonui. Kaina nuo \$500.00 už dvi savaites.

Skambinkite: Nasvytis Enterprise, Inc.
(216) 481-1604 arba (216) 486-0877
18009 Lake Shore Blvd.
Cleveland, Ohio 44119